

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: متن قوانین - تصویبنامه‌ها - صورت مفصل مذاکرات مجلس شورای ملی
سؤالات - اخبار رسمی - فرامین - انتصابات - آیین‌نامه‌ها - بخش‌نامه‌ها - آگهی‌های رسمی

سال اول - شماره ۷۸
صفحه ۳۰۳

دیرینه‌ترین نماد مجلس شورای ملی

۲ شنبه ۳۱ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

دوره چهاردهم قانونگذاری

شماره مسلسل ۱۳۸۹

روزنامه یومیه

فهرست مندرجات

- ۱ - صورت مشروح مذاکرات یکصد و بیست و هفتمین جلسه - صفحه ۱-۶
- ۲ - سواد فرمان مهابونی - صفحه ۶
- ۳ - آگهی های رسمی و ثبتی - صفحه ۷

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۲۷

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز یکشنبه ۳۰ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

فهرست مطالب:

- ۱) قرائت و مذاکره و تصویب صورت خلاصه جلسه پیش
- ۲) طرح و نامه دولت

مجلس پنجاه دقیقه پیش از ظهر بریاست آقای دکتر معظمی نایب رئیس تشکیل گردید.

۱ - قرائت و مذاکره و تصویب صورت خلاصه جلسه پیش

صورت مجلس روز سه شنبه ۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴ را آقای (طوسی) منشی شرح زیر قرائت نمودند

ر. مصام - فتوحی - سلطانی - ساسان - سیف پور -
دکتر شفق - دکتر عبده - علی دشتی - عباس
مسعودی - تهرانی - معمل - دهقان - رضاجدد -
گلهداری - جمال امامی - آریه -

دیر آمده با اجازه - آقای نبوی

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: عماد تربتی
هاشمی - تیمور تاش - بهبهانی - تهرانچی

بدواً آقای هاشمی تلگراف آقای ابراهیم آشتیانی
واصله از گرمسار دایر بخرابی و خسارات ناشی از
زلزله واستمداد اهالی آسیب دیده را از آقایان
نمایندگان محترم مجلس شورای ملی قرائت نموده
پس از آن بطوری که قبلاً در دستور معین شده بود
آقایان: سیدضیاء الدین طباطبائی - دکتر رادمنش
رفیعی - دکتر آقایان - مجد - تجدد - جمال امامی -
دکتر کیان - دکتر فلسفی - دکتر مجتهدی -
اوانسیان - مراداریه - ایبکچیان - لنگرانی -
پوررضا و دردی بر طبق اصل باردهم قانون اساسی
در مقابل کلام الله مجید قسم نامه را قرائت و امضاء
نموده و بعداً برای نظارت در استخراج آراء
مربوط بانتهاب دونفر ناظر اندوخته اسکناس اقتراع
بمعل آمده آقایان: بوشهری - اوانسیان - ظفری -

مجلس یکساعت و نیم پیش از ظهر بریاست
آقای دکتر معظمی نایب رئیس تشکیل و صورت جلسه
قبل قرائت و تصویب شد.
اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس
خوانده شده است:

غائب با اجازه - آقای ذکائی

غائبین بی اجازه - آقایان: مرآت - افخمی -
صفوی - فاطمی - امینی - دکتر اعتبار - شجاع -
کفائی - دولت آبادی - صدر قاضی - امیر ابراهیمی -
مصمام - فتوحی - سلطانی - ساسان - سیف پور -
دکتر شفق - دکتر عبده - عباس مسعودی - یمن
اسفندیاری - تهرانی - معمل - دهقان - آشتیانی -
عدل - گلهداری - قشقائی -

دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: اخوان -
مهندس بناهی - جمال امامی - دکتر کیان - آریه -
پور رضا -

صورت قانین جلسه شنبه ۲۹ اردیبهشت ماه
غائبین با اجازه - آقایان: طوسی - جلیلی -
دهستانی - اعتمادی - لنگرانی ذکائی -

غائبین بی اجازه: آقایان: امیر تیمور - افخمی -
صفوی - امینی - دکتر اعتبار - مؤید ثابتی - شجاع -
نقابت - کفائی - دولت آبادی - امیر ابراهیمی -

سندجی - نبوی بحکم قرعه و از طوف هیئت ریه
آقای طوسی تعیین گردیده و آقای بوشهری عضو
سابق هیئت نظارت با تقدیر از زحمات مرحوم ابوالقاسم
نراقی در هیئت اندوخته اسکناس گزارش مشروحی
راجع بوضع اسکناس دیول کشور ایران و استحکام
کامل آن از لحاظ پشتوانه قانونی و آثار مترقبه بر
قانون ۲۸ آبان ۱۳۲۱ و خروج مقداری اسکناس
از گردش برای اولین بار درشش ماهه آخر سال
۱۳۲۳ به منظور تنزل و تعدیل هزینه زندگی عمومی
و تاثیر آن و ضرورت مراقبت تمام دولت در حفظ این
ثروت ملی بعرض مجلس شورای ملی رسانده پس
از آن نسبت بانتهاب دونفر ناظر هیئت اندوخته اسکناس
بانتهاب جمعی اخذ آراء بعمل آمده و قرارداد در خارج
استخراج شده و نتیجه آن در جلسه آتی بعرض مجلس
شورای ملی برسد

گزارش کمیسیون قوانین دادگستری راجع
باقای تدین مطرح و چون در جلسه قبل در خصوص
پیشنهاد آقای صادقی دائر بکفایت مذاکرات اعلام
رأی شده بود نسبت بآن رأی گرفته شده تصویب
و نسبت باصل گزارش کمیسیون پیشنهادی از طرف
آقایان: دکتر مصدق - مهندس فریور - دکتر شفق -
مظفرزاده - شریعت زاده - فرمند - بهادری -
رحیمیان - دکتر عبده - قرخ دائر باخذ رأی باورقه
و پیشنهاد دیگری از طرف آقایان: تهرانچی -
شریعت زاده - دکتر طاهری - تجدد - ذوالقدر -
مخیر فرمند - امیر تیمور - محمد علی مجد - مجد
ضیائی - محیط - فرهودی - پوررضا - روحی -
نمازی - یمن اسفندیاری و طهرانی راجع باخذ رأی
مخفی قرائت و چون سه نفر نامبرده اخیر غائب و
آقای مجد ضیائی نیز امضای خود را مسترد داشتند
آقایان: نقابت - سندجی و خاکی باز نیز این پیشنهاد
را امضاء و چون عده بحدنصاب مندرجه در آیین نامه
رسیده بود اخذ رأی مخفی بر طبق آیین نامه مقدم

عین مذاکرات مشروح یکصد و بیست و هفتمین جلسه از دوره چهاردهم قانونگذاری

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

شمرده شده ریس از توضیح مقام ریاست دائر بکیفیت اخذ رای آقایان دکتر مصدق و مهندس فرورد و جمعی دیگر از آقایان نمایندگان با حاصل تعرض از مجلس خارج و نظر باینکه عده برای اخذ رای و مذاکره کافی نبود ده دقیقه قبل از ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل و نیم ساعت قبل از ظهر روز شنبه ۲۹ اردیبهشت ماه مجدداً بر ریاست آقای سید محمد صادق طباطبائی تشکیل و نتیجه استخراج آراء مرسوم بانقلاب نظار ذخیره اسکناس قرائت و فقط آقای مخبر فرهمند با ۴۸ رای از ۸۷ نفر عده رای دهندگان حاضر اکثریت شده و نسبت بیک نفر دیگر قرار شد بعداً تجدید انتخاب بعمل آید چون عده برای اخذ رای نسبت بگزارش کمیسیون دادگستری مربوط با آقای تدین کافی نبود برنامه دولت مطرح و آقای دکتر رادمش بعنوان مخالف راجع بانقادار اوضاع عمومی کشور و وجود بحران در شئون اجتماعی و تجدید آزادی افراد و تسلیح عشار و خرابی دستگاه انتظامی و تأمین قضائی و اظهار تأثر از ادامه جریان سابق و عده توانائی هیئت دولت فعلاً بجل مشکلات امور و ضرورت توجه وافی مجلس شورای ملی بانتخاب هیئت دولتی متناسب با اوضاع و احوال و بعقاید و مایب امور اجتماعی و قادر بر رفع آن و لزوم جلوگیری از کوتاهی عمر دولتها برای تهیه نقشه صحیح و اجرای آن بایشی بانی مجلس شورای ملی شرح مبعوضی ایراد و ضرورت اجراء اصول واقعی مشروطیت و قوانین اساسی و هم آهنگی با نهضت های جدید دنیا و کوتاه کردن دست عناصر غیر صالح را از اداره امور کشور تذکار داده و در قسمت مسائل اقتصادی معتقد بتقویت انحصار های دولتی و استخراج معادن و اصلاح امور کارگران و توسعه کارخانجات و نگهداری و ازدیاد آنها برای بهره برداری و تشویق محصولات و صنایع داخلی و حمایت از آنها بوده و نسبت بسیاست خارجی لزوم تجدید نظر در آن و تنظیم قرار داد های متکی با احترام متقابل و متناسب با استقلال و آزادی کشور رعایت سیاست توازن و تعادل و ایجاد حسن تفاهم بین دو سیاست همسایه های معظم شمالی و جنوبی را خاطر نشان و آقای فرهودی پیشنهاد نمودند تا خانامه شور در برنامه دولت جلسات مرتباً صبح و عصر تشکیل شود.

چون پیشنهاد ختم جلسه شده بود جلسه آتی به روز یکشنبه ۳۰ اردیبهشت ماه سه ساعت قبل از ظهر موکول دستور آن بقیه دستور همین جلسه مقرر و مجلس ببنجاه دقیقه بعد از ظهر ختم شد.

نایب رئیس - آقای طهرانی در صورت مجلس نظری دارید؟ (طهرانی - بلی) بفرمائید.

طهرانی - عرض کنم که البته آقایان تصدیق میفرمایند که تصویب این صورت جلسه متضمن تصویب صورت مجلس کسل یعنی صورت مشروح مجلس است که نوشته میشود باین جهت بنده اعتراض دارم چون در جلسه گذشته که این صورت جلسه راجع باو است آقای دکتر مصدق در موقعی که پیشنهادی از طرف جمعی بر حسب یکی از مواد آئین نامه مجلس شورای ملی تقدیم شده بود برای اجرای یکی از مواد قانون آقای دکتر مصدق در موقع خروج از جلسه اظهاری فرمودند که بقیه بنده اگر در موقع تصویب صورت جلسه اظهاری نشود این و هنر به مجلس شورای ملی خواهد بود البته با سوابقی که جناب ایشان

دارند بنده هیچوقت توقع نداشتم که ایشان نسبت بمجلس یک همچو بیانی را بفرمایند که مجلس دزد بازاری است (صحیح است) البته اگر ایشان نظرشان بمجلس شورای ملی بوده است که تکلیف این را قانون اساسی و قوانین دیگر معین رده است اگر مقصودشان اعضای مجلس است باز همان قانون اساسی تکلیف را معین میکند والا در مجلس شورای ملی اشخاصی هستند فوق العاده محترم و همه جور هم... (نایب رئیس - جناب عالی اگر چیزی گفته شده و در این صورت جلسه ذکر نشده است می توانی ایراد کنید) (محمد طباطبائی - در صورت جلسه مشروح هست) بلی در صورت مشروح مجلس هست و اگر جوابی در این قسمت داده نشود این را بنده برای مجلس شورای ملی و هنر میدانم و تصویب این صورت مجلس را اگر این مطلب گفته نشود صحیح نمیدانم (صحیح است) و بیانات ایشان چون در صورت مشروح مجلس ذکر شده است بنده ناچارم که این مطلب را جواب عرض کنم. بنده حیثیت خود را دوست دارم و شخصاً هم حاضر نیستم که حیثیت خود بی جهت مورد حمله قرار بگیرد. بنده یکی از اعضای این مجلس هستم و بنده و تمام نمایندگان بالاخره نمایندگان مجلس شورای ملی و نماینده ملت هستیم و در همین جا خود جناب آقای دکتر مصدق بنام آقایان رای داده است این است که بنده ناچارم این عرایض را عرض کنم اگر ایشان نظرشان این است بنده که یکی از اعضای مجلس هستم خواستم از ایشان سؤال کنم که در تمام زندگانی بنده اگر چیزی از بنده سراغ دارند بفرمایند (محمد طباطبائی - از هر کس سراغ دارند بگیرند) بنده در قسمت خود عرض میکنم و البته میل دارم نسبت به هر کس هم که سراغ دارند بگویند. بنده هیچوقت خود ستائی را دوست ندارم ولی باید عرض کنم که این سابقه را نداشته ام بنده در تمام مدت زندگانی سیاسی و غیر سیاسی خود چیزی سراغ ندارم حتی در زندگانی سیاسی از زندگانی تجاری خود که حرفه آباء و اجدادی بنده تجارت بوده است دست برداشته ام که در موقعی که دارم و بیک قضایائی مطلع میشدم از آن قضایا استفاده نکنم که مبادا بضرر عموم و بضرر هم نوع من تمام شود (صحیح است) و در اینصورت البته هیچ وقت توقع ندارم از شخصی مثل ایشان یا هر شخص دیگری بپایند در مجلس شورای ملی که در این جا فقط بنده و سایر آقایان برای خدمت به مملکت حاضر شده ایم و هیچ نظر دیگری نداشته و نداریم مطالبی را بفرمایند و در عرض تقدیر بیک همچو بیانی بشود استدعا می کنم اگر ایشان یک چنین چیزی را سراغ دارند توضیح بدهند و اگر سراغ ندارند بنده که توقع ندارم (پوررضا - هیچکس توقع ندارد) و بنده نمی توانم قبول کنم که بدون جهت آورده باشم و لازم میدانم در این قسمت توضیح بدهم یا بعد بخواهند.

نایب رئیس - آقای دهستانی -

دهستانی - بنده را در صورت مجلس غائب بواجزه نوشته اند خواهش منم تصحیح بفرمایند (خنده تماشاچها - زنگ رئیس)

نایب رئیس - آقایان تماشاچها باید در رعایت نزاکت را فرمایند.

مجدضیائی - بفرمائید ماده ۱۴۴ نظامنامه را بخوانند.

دارند بنده هیچوقت توقع نداشتم که ایشان نسبت بمجلس یک همچو بیانی را بفرمایند که مجلس دزد بازاری است (صحیح است) البته اگر ایشان نظرشان بمجلس شورای ملی بوده است که تکلیف این را قانون اساسی و قوانین دیگر معین رده است اگر مقصودشان اعضای مجلس است باز همان قانون اساسی تکلیف را معین میکند والا در مجلس شورای ملی اشخاصی هستند فوق العاده محترم و همه جور هم... (نایب رئیس - جناب عالی اگر چیزی گفته شده و در این صورت جلسه ذکر نشده است می توانی ایراد کنید) (محمد طباطبائی - در صورت جلسه مشروح هست) بلی در صورت مشروح مجلس هست و اگر جوابی در این قسمت داده نشود این را بنده برای مجلس شورای ملی و هنر میدانم و تصویب این صورت مجلس را اگر این مطلب گفته نشود صحیح نمیدانم (صحیح است) و بیانات ایشان چون در صورت مشروح مجلس ذکر شده است بنده ناچارم این عرایض را عرض کنم اگر ایشان نظرشان این است بنده که یکی از اعضای مجلس هستم خواستم از ایشان سؤال کنم که در تمام زندگانی بنده اگر چیزی از بنده سراغ دارند بفرمایند (محمد طباطبائی - از هر کس سراغ دارند بگیرند) بنده در قسمت خود عرض میکنم و البته میل دارم نسبت به هر کس هم که سراغ دارند بگویند. بنده هیچوقت خود ستائی را دوست ندارم ولی باید عرض کنم که این سابقه را نداشته ام بنده در تمام مدت زندگانی سیاسی و غیر سیاسی خود چیزی سراغ ندارم حتی در زندگانی سیاسی از زندگانی تجاری خود که حرفه آباء و اجدادی بنده تجارت بوده است دست برداشته ام که در موقعی که دارم و بیک قضایائی مطلع میشدم از آن قضایا استفاده نکنم که مبادا بضرر عموم و بضرر هم نوع من تمام شود (صحیح است) و در اینصورت البته هیچ وقت توقع ندارم از شخصی مثل ایشان یا هر شخص دیگری بپایند در مجلس شورای ملی که در این جا فقط بنده و سایر آقایان برای خدمت به مملکت حاضر شده ایم و هیچ نظر دیگری نداشته و نداریم مطالبی را بفرمایند و در عرض تقدیر بیک همچو بیانی بشود استدعا می کنم اگر ایشان یک چنین چیزی را سراغ دارند توضیح بدهند و اگر سراغ ندارند بنده که توقع ندارم (پوررضا - هیچکس توقع ندارد) و بنده نمی توانم قبول کنم که بدون جهت آورده باشم و لازم میدانم در این قسمت توضیح بدهم یا بعد بخواهند.

نایب رئیس - آقای دهستانی -

دهستانی - بنده را در صورت مجلس غائب بواجزه نوشته اند خواهش منم تصحیح بفرمایند (خنده تماشاچها - زنگ رئیس)

نایب رئیس - آقایان تماشاچها باید در رعایت نزاکت را فرمایند.

مجدضیائی - بفرمائید ماده ۱۴۴ نظامنامه را بخوانند.

دارند بنده هیچوقت توقع نداشتم که ایشان نسبت بمجلس یک همچو بیانی را بفرمایند که مجلس دزد بازاری است (صحیح است) البته اگر ایشان نظرشان بمجلس شورای ملی بوده است که تکلیف این را قانون اساسی و قوانین دیگر معین رده است اگر مقصودشان اعضای مجلس است باز همان قانون اساسی تکلیف را معین میکند والا در مجلس شورای ملی اشخاصی هستند فوق العاده محترم و همه جور هم... (نایب رئیس - جناب عالی اگر چیزی گفته شده و در این صورت جلسه ذکر نشده است می توانی ایراد کنید) (محمد طباطبائی - در صورت جلسه مشروح هست) بلی در صورت مشروح مجلس هست و اگر جوابی در این قسمت داده نشود این را بنده برای مجلس شورای ملی و هنر میدانم و تصویب این صورت مجلس را اگر این مطلب گفته نشود صحیح نمیدانم (صحیح است) و بیانات ایشان چون در صورت مشروح مجلس ذکر شده است بنده ناچارم این عرایض را عرض کنم اگر ایشان نظرشان این است بنده که یکی از اعضای مجلس هستم خواستم از ایشان سؤال کنم که در تمام زندگانی بنده اگر چیزی از بنده سراغ دارند بفرمایند (محمد طباطبائی - از هر کس سراغ دارند بگیرند) بنده در قسمت خود عرض میکنم و البته میل دارم نسبت به هر کس هم که سراغ دارند بگویند. بنده هیچوقت خود ستائی را دوست ندارم ولی باید عرض کنم که این سابقه را نداشته ام بنده در تمام مدت زندگانی سیاسی و غیر سیاسی خود چیزی سراغ ندارم حتی در زندگانی سیاسی از زندگانی تجاری خود که حرفه آباء و اجدادی بنده تجارت بوده است دست برداشته ام که در موقعی که دارم و بیک قضایائی مطلع میشدم از آن قضایا استفاده نکنم که مبادا بضرر عموم و بضرر هم نوع من تمام شود (صحیح است) و در اینصورت البته هیچ وقت توقع ندارم از شخصی مثل ایشان یا هر شخص دیگری بپایند در مجلس شورای ملی که در این جا فقط بنده و سایر آقایان برای خدمت به مملکت حاضر شده ایم و هیچ نظر دیگری نداشته و نداریم مطالبی را بفرمایند و در عرض تقدیر بیک همچو بیانی بشود استدعا می کنم اگر ایشان یک چنین چیزی را سراغ دارند توضیح بدهند و اگر سراغ ندارند بنده که توقع ندارم (پوررضا - هیچکس توقع ندارد) و بنده نمی توانم قبول کنم که بدون جهت آورده باشم و لازم میدانم در این قسمت توضیح بدهم یا بعد بخواهند.

از انجام وظیفه باز بمانند پس متوسل برای مغفی میشوند که هم انجام وظیفه کنند و هم خود را از خطر حفظ نمایند و از این نظر است که قانون نگذاشت مغفی را سایر آراء مقدم داشته است و یا اینکه نمایندگان اگر رای بدهند دچار محذور شوند مثل اینکه در موقع رای بمانند با آقای سیدضیاءالدین طباطبائی برای رفع محذور از بعضی نمایندگان من پیشنهاد رای مغفی نمودم و غافل بودم از اینکه آنها را مجبور می کند که مهره سفید را قبل از انداختن در ظرف رای نشان بدهند و بعضی از شخصیت های مجلس هم که تحت نظارت واقع نشدند خودشان برای اظهار صمیمیت مهره سفید را ارائه کنند پس وقتی که مجلس بوظایف خود عمل نکند در سایر امثالک با آن چه معامله ای می کنند مجلس را منحل مینمایند

انحلال مجلس شورای ملی

آقایان محترم میدانند که دول عالم از نظر تنظیم قانون اساسی و طرز حکومت به قسم عده تقسیم میشوند ۱- در بعضی از ممالک قوه مقننه از مجریه کاملاً تفکیک و مجزاست یعنی وزراء با مجلس کاری ندارند و مجلس قانون وضع میکند دولت اجرا مینماید و عزل و نصب وزیر بارتیس جمهور است این طریقه در ممالک متحده آمریکا شمالی معمول است و سایر کشور های دیگر آمریکا از آن اقتباس نموده اند. ۲- طریقه مملکت سوئیس که قوه مقننه بر قوه مجریه مزیت دارد و مجلسین با هم ۷ نفر مدیر برای مدت ۳ سال انتخاب میکنند که مملکت را اداره کنند و آنها هر سال یکمرتبه رئیس دولت را از بین خود انتخاب مینمایند. ۳- توازن قوه مقننه و مجریه که این طریقه را اصطلاحاً حکومت پارلمانی گویند که انگلیس مبتکر بوده و اکثر ممالک آنرا با تغییراتی که متناسب با وضعیت خودشان بوده است قبول کرده اند و مراد اینست که بین قوه مجریه و مقننه همیشه تعادل باشد و هیچکس از آنها بر دیگری مزیت پیدا نکنند و عامل مؤثر این موازنه مؤسست وزراء در مجلس و حق انحلال مجلس برای دولت است.

روئت دولت از حدود خود تجاوز نمود مجلس دولت را استیضاح میکند و یا بلوا بیج آن رای میدهد تا از مجلس رای اعتماد بخواهد و در نتیجه عدم رای اعتماد ساقط شود و اگر مجلس از مقام خود سوء استفاده کند و یا اینکه مجلس طوری مشمت باشد که اقتضای هر گونه تصمیم دچار مشکلات و چرخهای قانونگذاری فلج شود در این صورت مجلس را منحل میکنند و ملت را بقضایوت و حکمت دعوت مینمایند.

اگر ملت رویه نمایند کار را با اصلاح جامعه توام دید مجدداً همان را انتخاب میکنند در این صورت دولت دیگری روی کار می آید که با مجلس بتواند کار کند والا اشخاص دیگری را انتخاب میکنند که رویه مجلس را تغییر دهند تا بتوانند با دولت کار کنند و مملکت را اداره نمایند.

در انگلیس اگر دولت پیشنهاد نمود و پادشاه موافقت کرد مجلس منحل میشود و در فرانسه اگر مجلس ستا موافقت نمود رئیس جمهوری فرمان انحلال مجلس را امضا می نماید ولی در ایران اصل ۴۸ قانون اساسی از این نظر که محمد علی شاه مجلس شورای ملی را که نماینده حقیقی ملت بود منحل نکند انحلال را بشرایطی موکول نمود که هیچوقت عملی نشود و واضحین قانون تصور نمیکردند روزی پیش آید که اعضای مجلس را مردم

انتخاب نکنند و انحلال لزوم پیدا کند تشکیل اقلیت ثابت و یا ایمان

پس وقتی که انحلال مقدر نیست و مجلس هم بمصالح عمومی توجه نمیکند با باید مملکت از مجلس استفاده نکند و ضرر آن را تحمل کند کما اینکه قریب ۱۴ ماه از این دوره بدین منوال میگذرد و در اشخاص بی نظری تشکیل اقلیت دهند و در کار دولت دخالت نکنند و منتظر بشوند که اکثریت دولت صالحی روی کار بیآورد و اگر بوظیفه خود عمل ننمود مجلس را تهدید به تعطیل کند.

با این که این جانب میخواستم تا آخر دوره منقرد بمانم و وقتین داشتم که هیچوقت در این مجلس اکثریتی تشکیل نیشود که با آن بتوانم تشریک مساعی نمایم مصالح مملکت ایجاب نمود که برای تشکیل چنین اقلیتی مقدم شوم زیرا در این موقع که چند ماهی به توبه مقدمات انتخابات بیشتر زمانده است و دولت خوب و مخصوصاً وزیر کشوری که مطلقاً بی طرف باشد و انجام وظیفه را قریضه خود بداند روی کار بیاید تا اینکه وضعیت دوره ۱۵ مثل این دوره نشود و برای تشکیل این اقلیت باید در حدود سی نفر متفق شوند زیرا مطابق اصل هفتم قانون اساسی « در موقع شروع بمذاکرات باید اقل دو ثلث از اعضای مجلس حاضر باشند و هنگام تحصیل رای سه ربع اعضاء و چون بنده یکی از اعضای قریب ۱۲۵ نفرم چنانچه عده اقلیت از سی نفر کمتر باشد بلا اثر است و مجلس را نمیتوان از رسمیت انداخت و مراد از اقلیت ثابت این نیست که مجلس را منحل کند بلکه حربه ایست در مقابل اکثریت برای اینکه رویه خود را تغییر دهد و مصالح عمومی را از نظر دور نکند یکی از روز نامه های مرکز چنین اقلیتی را اقلیت دیکتاتور نامیده است در صورتیکه فرق بین دیکتاتور و این اقلیت از زمین تا آسمان است زیرا دیکتاتور هیچوقت عمل مغفی نمیکند و هر چه میکنند مثبت است در صورتیکه اقلیت غیر از مغفی و انتقاد نظری ندارد

(موانع تشکیل اقلیت)

من بسیار متاسم که در مجلس سی نفر نخواست تا آخر دوره بالا اقل تا یک مدت از نظریات خصوصی سرف نظر کند زیرا بعد از سقوط کابینه بیات قطعنامه تنظیم نمودم و به اعضای چند نفر رساندم ولی فاکسیون آزادی (البته بعضی از اعضای آن) موافقت نمود از جناب آقای طباطبائی رئیس مجلس هم که تقاضا نموده موافقت آن عده از اعضاء فرا کسیون اتحاد ملی را که اکنون فرا کسیون ملی تشکیل داده اند به تشکیل اقلیت جاب کنند اظهار نمودند که اعضاء این فرا کسیون برای این ساخته شده اند که دل اقلیت بازی کنند و من یقین دارم که با این قطعنامه موافقت نمی کنند.

(نایب رئیس - آقا اینها راجع به موضوع توهین نبود) این راجع بر رفع توهین است آقای دکتر معظمی بنده چهارده ماه است در این مجلس آمده ام برای چه آمده ام ۲ بنده نیامده ام حقوق بگیرم بنده نیامده ام سوء استفاده بکنم گر یک وزیری آمد و گفت من از یک کسی توسط کرده ام چیزی خواسته ام حق بجانب شماست بنده آمده ام به مملکت خدمت کنم بنده آمده ام که يك استفاده ای به مملکت بدهم ما چهارده ماه است در این مجلس آمده ایم اگر نمایندگان که صلاحیت خودشان اعتقاد دارند و عقیده دارند که مردمان صحیح المللی هستند يك خدمت کوچکی را ارائه دهند که باین مملکت کرده اند بنده تصدیق می کنم که حق بجانب آنها است من نخواستم بگویم

که در این مملکت همه خوب نیستند وقتی که من میگویم مجلس خوب نیست مراد آنهایی هستند که در خوبی و بدی مؤثرند والا بنده به شخص آقای طهرانچی عقیده دارم ایشان نماینده طهران هستند نماینده ملت هستند و بسیار شخص صحیح‌العملی هستند و نظرم نسبت بایشان نیست بنده نظرم این است که وقتی میگویم مجلس خوب کار نمیکنند نظرم آن اشخاصی هستند که در اکثریت مؤثرند و اکثریت مجلس را نمیگذارند کار کنند . یکی از آقایان نماینده گان سه روز قبل در جلسه خصوصی گفت که ما در دوره سیزدهم یک مجلس داشتیم بدون سروصدا ولی از اول دوره چهاردهم که دکتر مصدق با اعتبار نامه سید ضیاء مخالفت کرد وضع مجلس را بهم زد بنده با این قسمت کاملاً مخالف هستم بجهت این که مجلس دوره سیزدهم کاملاً دنیاله دوره های دیکتاتوری بود هر چه میخواستند میکرد و کلاً انیسایو نداشتند الان چرا و کلاً کار نمیکنند برای اینکه عادت بان دوره و آن رژیم کرده اند هر چه گفته اند کرده اند حالا هم هر چه بهشان میگویند اطاعت میکنند اگر بهشان میگویند نمیتوانید کار کنید برای همین است و الا دوره چهاردهم خیلی مزیت دارد بر دوره سیزدهم در دوره سیزدهم قوانین بر علیه این مملکت گذشته (همه) نمایندگان - بنظر دوست (آقا سید ضیاء الدین بیجان در دوره سیزدهم گذشت توهین نکن، بیجان با متفقین در دوره سیزدهم گذشت و ایران را نجات داد) در دوره سیزدهم قرارداد مالی گذشت که اقتصادیات مملکت را باین روز نشاند و دکتر میلیسو آمد وضعیت مملکت را باین وضع فعلی کشانید قانون مالیات بر درآمد وضع شد این قانون مالیات بر درآمد بر ضرر مملکت بود مایک قانون مالیات بر درآمدی داشتیم که یک عایداتی از آن قانون میبردیم ولی قانون مالیات بر درآمد فعلی بر علیه مصالح این مملکت به مجلس آمد و اشخاصی هم ندانسته پرویاد کانهایی بر علیه این قانون کردند این قانون گذشت و عایدات مملکت را از بین برد الان مطابق صورت وصولی عایدات ۱۳۲۲ که با قانون پیش وصول شده ده میلیون از قانون ۱۳۲۳ بیشتر است و قانون ۱۳۲۳ با اینکه صدی هشتاد مالیات میگیرد عایدات ده میلیون کمتر است آقای دکتر میلیسو در دوره سیزدهم آمد و ۳۹۸ میلیون در دو دوره عمل کسر آورد و کسر گذاشت الان این کسر را بانک ملی مسئول است (صحیح است) این کسر کیاست هر روزی آقای آقا سید ضیاء ما بخواهیم این پول را فرض بکنیم و به بانک ملی خودمان بدهیم آن وقت باید این مملکت را بوقه شما بگذاریم (عده از نمایندگان - احسنست) (کفزدن تماشایان)

نایب رئیس - آن ردیفی که آنجا هستند (قسمت شمالی تالار جلسه) همه آنها بایستی توفیق بشوند آن در ب را ببینید وقتی که خواستند بروند همه باید توفیق شوند ، حق ندارید آقا شما تظاهر بکنید مگر شما پشت بلبط هارا بخواندهاید بخواهید پشت بلبط هارا ، شما حق ندارید دست بزنید

سید ضیاء الدین - اینها نباید از مجلس خارج شوند

نایب رئیس - اجازه بفرمائید ما بوظیفه خودمان عمل میکنیم
سید ضیاء الدین - آقا تا این هارا خارج نکنید مادر مجلس شو ما اینهم

نایب رئیس - آقای طباطبائی بشما اخطار میکنم ، شما حق ندارید برای رئیس تکلیف معین کنید . آقای پوررضان نسبت بصورت جلسه اعتراضی دارید ؟

پوررضا - بلی نسبت بصورت جلسه اعتراض دارم .

طباطبائی - حال دیگر صورت جلسه نیست آقا

نایب رئیس - اجازه بفرمائید ، بنده موقفی که آقای طهرانچی صحبت می کردند گفتیم که این در صورت جلسه نیست ولی آقایان تصدیق کردند که راجع بصورت مجلس است و بنده ناچار باقی است دکتر مصدق هم اجازه دارم چون حالا عده کافی است بصورت مجلس رای گرفته میشود ، آقای پور رضا اگر بصورت جلسه اعتراضی دارید بفرمائید .

پوررضا - اجازه بفرمائید ، بلی ، بصورت جلسه ۲۵ اردیبهشت است ، خود جناب عالی هم اداره می فرمودید .

نایب رئیس - بفرمائید
پوررضا - بنده قبل از اینکه عرضم را عرض کنم ماده ۱۲۸ را میخوانم ، (سید محمد طباطبائی آقا منحصراً بصورت جلسه اعتراض کنید) (بعضی از نمایندگان - آقا بفرمائید پشت تریبون) بنده صدایم رسا است به همه جا میرسد ، فعلاً ماده ۱۲۸ رامی خوانم : اول و دوم هیچ ثالثاً - نماینده که در مجلس منشاء غوغائی شده یا اینکه محرک امتناع جمعی از کار بشود .

رابعاً - نماینده ای که بپانصد نفر از نمایندگان دیگر رجحش داده یا تهدید نماید .

آن روزیکه حضرت عالی جلسه را اداره می کردید نسبت بگزارش کمیسیون داد گستری راجع برای مخفی که با بهره سیاه سفید رای گرفته شود صحبت شد یکمده از نمایندگان محترم خارج شدند از آن جمله آقای دکتر مصدق السلطنه بودند که جوابشان را هم آقای طهرانچی بنحو تمام دادند و دو نفر دیگر هم بودند که یکی آقای فریور بودند که در موقی که از جلسه خارج می شدند به تقلید جلسه با زدهم اسفند گفتند مجلس زرد گاه است (یک نفر از نمایندگان - ایشان این طور نگفتند) یکی هم آقای دکتر کشاورز بودند که گفتند کسانی که رای مخفی را امضاء کرده اند شهادت ندارند (در این موقع آقای دکتر کشاورز بوسه زدن تمهید ببردی میز اجازه خواستند) . . . . اجازه بفرمائید روی میز نزنید این دو موضوع در صورت مجلس قید نشده است و باید قید شود و علت این که من اصرار میکنم در صورت مجلس قید شود از دو لفظ است ، یکی از لفظ اینکه بنده خودم از امضاء کنندگان آن پیشنهاد بدم و دیگر اینکه وکالت و قضاوت توام باشاهت است و بنده که امضاء کردم خواستم از فشاریکه اقلیت میخواهد بر اکثریت وارد کنی و فکر آنها را تحت تاثیر قرار دهد جلوگیری شود والا اشخاصی که با بهره سیاه یا سفید رای میدهند بوجدانشان مراجعه می کنند نه اینکه تحت تاثیر آقای دکتر مصدق السلطنه که زمینه تحت تاثیر خودشان فراهم می کنند برونند ، دیگر اینکه آقای فریور فرمودند که این جا دزد بازار است بنده فرض مجال را مجال نمیکردم ، فرض میکنم که بزعم آقای دکتر مصدق فونفر یاسه نفر هم در این مجلس

باشند اول چرا اسم نمی برند ؟ آیا اگر یک سگی در یک مسجدی وارد شود آیا آن مسجد را می شود گفت مسکستان که مجلس شورای ملی را اینطور ملوث می کنند این نسبتهایی که داده شده توهین شده یا باید توبیح بفرمائید یا اینکه شخصاً بنده از حق خودم دفاع میکنم ، دیگر هم عرضی ندارم .

نایب رئیس - اجازه بفرمائید در آنچه که بنده خودم اداره میکردم وقتی که آقایان خارج میشدند باند آزادی جلسه شروع شد که بنده شخصاً مطالبی را که آقایان می فرمایند نشنیدم و به تابلو هم که نگاه کردم دیدم عده کافی نیست که با آقایان اخطار بکنم و اگر بکنم توهینی شده باشد آنها را بمقررات آشنا کنم و آقایان مطمئن باشند تا موقمی که بنده اینجا نشسته ام وظیفه قانونی خودم را اخی می کنم ، بعد هم که در خارج صحبت شد بصورت مجلس مراجعه کردم در روزنامه رسمی سه کلمه بود یکی مربوط با آقای دکتر مصدق بود و یکی مربوط با آقای مهندس فریور و یکی هم مربوط با آقای دکتر کشاورز که آقای دکتر کشاورز گفتند نماینده باید شهادت داشته باشد و آقای مهندس فریور هم گفته بودند از دزدیها حمایت می شود ، آقای دکتر مصدق هم فرمودند در دزد گاه گفتند دزد بازار است این عباراتی است که در روزنامه رسمی نوشته شده و جریان آنروز است . بچه نفر از آقایان اجازه خواستند اگر اجازه بفرمائید راجع بصورت مجلس رای گرفته شود .

دکتر کشاورز - اجازه بفرمائید من مطابق ماده ۱۰۹ توضیح مختصری عرض میکنم

نایب رئیس - بفرمائید .

دکتر کشاورز - در ضمن مذاکراتی که آقای پوررضا که خیلی هم عصبانی بودند فرمودند نسبتی بیند دادند ب شهادت آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی هر وقت تاکنون من صحبتی کرده ام سعی کرده ام که نسبت باشخاص توهین نشود و این را هم اکثریت مجلس شورای ملی تصدیق دارند و عادت من نیست که باشخاص توهین بکنم چون این عمل را صحیح نمیدانم آن عبارت را که آقای پوررضا بنده نسبت دادند و عین آن در صورت جلسه مجلس شورای ملی و در روزنامه رسمی درج شده برای آقایان میخوانم و اصرار هم میکنم که این حرف را زده ام و با زهم اگر لازم شد خواهم گفت ، آن عبارت این است : دکتر کشاورز - در حال خروج و کپل هاید شهادت داشته باشد رای خودش را علناً بدهد ، این را گمان نکنم کسی منکر باشد که کپل باید بطور کلی اینقدر شهادت داشته باشد که رای خود ترا در قضا یا علناً بدهد با زهم این عبارت را اکثریت بکنم و گمان نمیکنم هییی هم داشته باشد

مهندس فریور - بنده مطابق ماده ۱۰۹ نظامنامه عرضی دارم

نایب رئیس - اجازه بفرمائید

مهندس فریور - ماده ۱۰۹ بلا فاصله است و خارج از نوبت است اجازه بفرمائید

محمد طباطبائی - بنده هیچک از این هارا صحیح نمیدانم مربوط بصورت مجلس نیست

نایب رئیس - اجازه بفرمائید ، آقای مهندس فریور

مهندس فریور - بنده خورسندم که آقای نایب رئیس خودشان تذکر دادند آن چیزی را که میبایستی من تذکر میدادم ولی من هم از این موقع استفاده میکنم برای تکذیب بیانات آقای پوررضا که خود آقای نایب رئیس هم تکذیب کردند زیرا

آنچه من گفتم در صورت مشروح مذاکرات مجلس نوشته شده است ، با کسی هم ندانم از اینکه کونه مجازاتی هم که مجلس برای من قائل است تعیین کند ولو بامتناع از حضور در جلسه ولو بخروج از مجلس ریش و قیچی در دست آقایان است هر کار میخواهند بکنند (صحیح است - احسنست)

نایب رئیس - آقای شریعت زاده راجع بصورت مجلس فرمایشی دارید ؟

شریعت زاده - چون آقای دکتر مصدق راجع باعضاء کمیسیون قوانین دادگستری اظهاراتی کردند من که عضو آن کمیسیون هستم اجازه میخواهم

نایب رئیس - بفرمائید

شریعت زاده - بنده خیلی متاسف هستم در موقمی که ملت ایران احتیاج بیشتر از یک قدرت معنوی ملی خواه در خارج و خواه در مجلس دارد جریاناتی ایجاد می شود که این مقصود اساسی بازچه اراده یک اشخاصی می شود (صحیح است) امروز وضع دنیا یک وضعی است همان طوریکه دولت در برنامه اش نگاهت است بعضی از خورده حساب ها را بواقع عادی باید محول نمود باید نمایندگان ملت اختلافات جزئی را کنار گذارند و از دولتی پشتیبانی کنند که این دولت حاضر باشد برای سعادت ملت ایران و استفاده از وضع کنونی دنیا به نفع ملت خدمتگذاری کند . حالا می بینم در یک مسائل جزئی اوقات گرانها در وضع فعلی دنیا بی جهت صرف می شود یکی از مصادیق مهم بازچه حقوق و سرنوشت ملت ایران همین جریاناتی است که این چند روزه راجع بطرح گزارش کمیسیون قوانین دادگستری راجع به آقای تدین ایجاد شده است برای اینکه بنظر بنده این یک مطلب ساده است خواه تیرمه شود خواه برود و محکوم شود هیچکام این ها مجوز این نیست که اوقات مجلس باین کیفیت صرف شود . بنده هیچوقت عادت ندارم که از نظر شخصی صحبت کنم ولی من میگویم که شخصاً هیچگونه مناسبات دنیایی با آقای تدین ندارم اما این معنی موجب نیست که اگر یک کسی شهرت بیلی دارد قوانینی که باید در قضاوت حاکمیت داشته باشد بازچه قرارداد شده (نمایندگان - صحیح است) عرض کنم که امروز ما باید گوش کنیم یک محیط مساعدی در این مملکت ایجاد بکنیم و ایجاد محیط مساعد این است که جنایتکاران و مجتسین و کسانیکه وضع اقتصادی ملت ایران را با این روز رسانیده اند مجازات بشوند ، این با تعقیب تدین نمی شود آقای دکتر مصدق (دکتر مصدق - با تعقیب همه میشود اول او بعد یکی یکی) استدعا می کنم گوش بدهید ، شما خودتان اینجا گفتید که چندین میلیارد در اداره باربری در مؤسسات اقتصادی بر علیه ملت ایران اختلاس شده است شما میبایستی یک طرحی تنظیم بکنید که بایک سازمان ساده قضائی و بیک پرسود رساده این جنایتکاران در یک محکمه بازخواست و تعقیب بشوند و هر کدامشان در ظرف دو ساعت تکلیفشان معلوم بشود (نمایندگان - صحیح است) اینست کاره . (مهندس فریور - چند تا امضاء میشود) (جمعی از نمایندگان - بفرمائید آقا)

آلان شما بجای طرح این مسائل موضوع گزارش کمیسیون دادگستری را که از عده ای که اکثرشان کارشناس هستند و اوقات با کدم هستند تشکیل شده میگویند که چرا کمیسیون دادگستری تعقیب نکرده است آقا جناب عالی تشریف آوردید صورت جلسات

کمیسیون دادگستری را دیدید و تشخیص دادید که امتناع از انجام وظیفه شده است؟ البته جواب این سؤال منفی است برای اینکه جناب عالی تشریف نیاوردید (دکتر مصدق - بلی) آقای تدین رادریک موضوعی بر علیه کمیسیون قوانین دادگستری رای داده است و راجع به دیوان کشور هم کرده است در قسمت دیگر هم مطابق موازین اتخاذ تصمصم کرده است و گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم کرده است ، خوب اینجا گفته میشود که باید باورقه اخذ رای شود تا خان از خادم تشخیص داده شود بنده عرض می کنم مجلس شورای ملی جایگاه بحث و استدلال است باید در سایه پیروی از اعجاز علوم حقایق را کشف کرد و رای داد مثل یک قاضی همان طوریکه آقای شهاب فردوسی گفتند یکمده اشخاص شرافتمندی این پرونده را در تحت نظر آورده اند و رای داده اند این رای باید در مجلس مورد بحث واقع شود بحث در این یعنی استدلال از نظر قوانینی که باید حاکمیت داشته باشد ، والا داد و بیداد و اینکه اکثریت خادم ملت ایران نیست و انحصار وطن پرستی یکمده چند نفریکه بعنوان اقلیت تصمصم دارند مجلس را از انجام وظیفه باز دارند این استدلال نیست (صحیح است) رای مخفی مولود صاحب اکمیت قانون است (محمد طباطبائی - صحیح است) همان قانونیکه با آقایان اجازه داد رای باورقه تقاضی کنند همان قانون هم نماینده گان ملت راجع کرده است که برای مصونیت وجدان خودشان از تاثیرات رای مخفی بخواهند بچه دلیل آن متبع است و بچه دلیل این متبع نیست و را کلاً حکم نظامنامه است اینچاهم حکومت دارد پس بنده خواستم عرض کنم و استدعا کنم از آقایان مطالب خصوصی و خرده حساب هارا بیداریم دور و در وضع فعلی مملکت نسبت باصولی که هیچ فردی نمی تواند اظهار اختلاف بکند توجیه مساعی بکنیم (صحیح است) استقلال مملکت ، برقراری امنیت ، محاکمه و بازخواست مجتسین و دزدانی که میلیونها مال این مردم را برده اند ولی این باید با روح اتحاد باشد ولی نه اینکه یکمده را منهم میکنند و اکثریتی که هستند مرتجع معرفی کنند . (ایرج اسکندری - ما میگوئیم ، ما ادعا میکنیم ، ما اثبات میکنیم) شما بیاید پشت تریبون بگویند .

نایب رئیس - آقا شما باید برای دفاع از کمیسیون دادگستری حرف بزنید .

شریعت زاده - خلاصه بنده برای دفاع از کمیسیون دادگستری این مطالب را از نظر مقدمه عرض کردم و عرض میکنم که کمیسیون کاملاً وظایف خودش را انجام کرده است کمیسیون راجع به سهیلی هم رای داده است منتهای برای اینکه اعلام جرم دیگری هم نسبت یاد شده بود با راده و رای مجلس قرار شد دوباره بر گردد به کمیسیون دادگستری که تماماً یکجا بیاید به مجلس اینهم تقصیر کمیسیون نیست و در آن قسمت هم کمیسیون با نهایت جدیت مشغول انجام وظیفه است عده بسیاری را از خارج خواسته شهودی را آوردند و به ادارات و شهرداری نامه هائی نوشته اند منتظرند جوابش برسد تا گزارش اینرا تقدیم بکنند همان طوری که نسبت به پنج نفر اعضای که مأمور شده اند برای تحقیق انتشارات نسبت بنمایندگان اعتراض شد و اخیراً معلوم شد که نسبت بیکي از آنها کمیسیون توانست تصمصم بگیرد و بیکي از آنها خواهد داد رای منفی بر علیه آن نماینده خواهد داد و فریباهم به مجلس خواهد آمد

ایرج اسکندری - آن یک نفر کیست . آقا

نایب رئیس - چون عده کافی است رای

میگیریم بصورت مجلس دیگر مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) بصورت مجلس تصویب شد .

۴ - طرح برنامه دولت
نایب رئیس - برنامه دولت مطرح است آقای اردلان بفرمائید .

اردلان - بنده از درگاه حضرت احدیت مسئلت میکنم که یک توجه خاصی نسبت باهلای مملکت ما مبذول دارد (بعضی از نمایندگان - انشاء الله) موقمی که در مجلس شورای ملی برای اظهار تمایل نسبت به نخست وزیر رای گرفته میشد بنده نسبت بجناب آقای حکیم الملک اظهار تمایل کردم برای اینکه شخص ایشان را یک مرد شریف صالحی میدانم و معتقد هستم که ایشان با پشتیبانی مجلس شورای ملی موفق خواهند شد کلبه مشکلا نیکه در مملکت است انشاء الله حل کنند ، و نسبت به برنامه ایشان هم رای اعتماد خواهم داد لیکن این حق را برای خودم از حالا محفوظ میدارم که اگر دولت آقای حکیم الملک تصویب یث لواجعی را از مجلس شورای ملی بخواهند که بنده تشخیص بدهم که صلاح نباشد بیایم اینجا و با دلایل و براین مخالفت خود را اظهار نمایم این حق را از حالا برای خود محفوظ میدارم برای آتیه بنده بنام موافق فقط یک تذکراتی را بپیران اینک وقت اجازه بدهد اینجا بر سر هیئت محترم دولت میرسانم ، چند روز قبل یک نامه دعوتی به بنده رسید از کمیته هندی های مقیم ایران این آقایان بمناسبت خاتمه جنگ و پیروزی متفقین از بنده دعوتی کرده بودند و چون متفقین ما بودند و بعد الله در جنگ پیروز شده اند منم با نهایت میل در این جشن رفتم و شرکت کردم وقتی که رفتم آقایان دیگری هم تشریف داشتند جشن در میدان جلابه بود در آنجا یک چادر هائی برپا کرده بودند موقمی که جشن برپا بود و مراسم سرور و شادمانی بود و اردین بیدرایی میکردند و موسیقی نواخته میشد فکر بنده متوجه گذشته و حال بود بنده فکر میکردم که یک دولت متجاوزی در دنیای امروز ظهور کرده بود (در این موقع اکثریت برای مذاکره کافی بود و پس از چند دقیقه کافی شد)

نایب رئیس - بفرمائید آقای اردلان

اردلان - بنده عرضم را بذات اولانی نخواهد بود از آقایان نمایندگان استدعا میکنم یک چند دقیقه بنشینم صحبت کنیم و مجلس را هم از اکثریت انداختن بنظر بنده کار شایسته نیست خلاصه عرض کرده فکر بنده متوجه گذشته و حال بود بنده فکر میکردم که یک دولت متجاوزی در دنیا ظهور کرده بود و سه دولت بزرگ روی زمین که دولت اتحاد جماهیر شوروی و دولت انگلستان و دولت آمریکا بود مرادنه قذلم کردند و بر ضد دولت زورگور و متجاوز قیام کردند و بالاخره او را زمین زدند بطوری که او بلاشرط تسلیم شد ما هم چون یک ملت کوچکی بودیم در این قسمت آنچه در فوه و اختیار داشتیم با این سه دولت کمک کردیم بطوری که از مملکت ما در ظرف مدت چند سال معادل پنج میلیون تن مهمات از یک دولت متفق ما که آمریکا باشد برای دولت دیگری که شوروی باشد فرستاده شد همین مهمات بود که از راه آهن های ایران و از جاده های ایران و بوسیله رانندگان ایرانی برای دولت متفق ماشوروی فرستاده شد که امروز آن دولت موفق شد بر چه خود را

در این وقت دشمن در اهتزاز در آورد پنا بر این طبعی بود که من هم که در آن مجلس بودم چون اهل این مملکت بودم و شرکت در این مجاهدات کرده بودم خیلی خوشحال بودم لیکن اگر بگویم که بالاخره جنگ تمام شده است و دولت متجاوز هم تسلیم شده است دیگر بنظر بنده موجباتی نمی آید که قشون بیگانه در مملکت من توقف داشته باشند (صحیح است) این بود که با نهایت مسرتو که از این جشن داشتم چون اینجا محل پذیرائی هم در میدان جلالیه بود مجلسی بود که همیشه مرکز رژه سالیانه ارتش ما بود من اینطور میل داشتم که جز ارتش خودمان ارتش دیگری در آن جا نباشد (صحیح است) در واقع ایران ، سرتاسر ایران در نظر من میدان جلالیه بود این است که من امیدوارم که با تکیه فصل پنجم بیمان سه گانه دولت دوست متفقین ما اتحاد جماهیر شوروی و همچنین دولت انگلستان و همچنین دولت امریکا قشونشان از ایران بیاک خاطرهای بسیار خوشی که در مدت توقفشان در این مملکت از میهمان نوازی های ما از پذیرائی های ما که از آن ها نموده اند بسلامتی با وطن خودشان مراجعت نمایند (صحیح است) (جناب آقای نخست وزیر) انتظار یکایک افراد ملت ایران از حضرت عالی این است که فصل پنجم قرارداد سه گانه را احری کشید بنده از انتخاب آقایان وزراء بسیار خوشحال هستم و وزرای حاضر مخصوصاً از انتخاب جناب آقای رهنما وزیر محترم فرهنگ ، این انتخاب را به جناب آقای نخست وزیر تبریک میگویم (در این موقع همه ای از جایگاه جرابه بلند شد)

نایب رئیس - صحبت نفرمائید آقایان مدیران جرابه.

اردلان . . . و انتظار دارم که ایشان در وزارت خودشان موفقیت حاصل نمایند یک وظیفه ملی بمن حکم میکند یک مطالبی را در اینجا با آقای وزیر محترم فرهنگ عرض بکنم در همین مجلس شورای ملی یک چندی پیش بود که بنده اظهار کردم دانشجوین و دانش آموزان این مملکت را مثل تخم چشم خودم دوست دارم و این یک حقیقتی بود که عرض کردم و اگر یک مطالبی را اینجا نسبت به دانش جوین و دانش آموزان ، معلمین اظهار میدارند این خود یک نوع علاقه مندی است که نسبت بانها دارم جناب آقای رهنما وزیر فرهنگ تشریف داشتند در تهران که یک جشنی برپا شده بود در دانشگاه بمناسبت تشریف داشتن آقای هریس رئیس الوزرای سابق مملکت فرانسه و ایشان در ضمن صحبتشان و سخنرانی شان یک مثل فرانسوی را زدند و این مثل بسیار شیرین معمولی است و کسانی که آشنایان خارج هستند این مثل را بسیار شنیده اند و آن مثل اینست که گفت کمی بالباس کشیش نمیشود (لای نوه بالومون) بنده خواستم حالا جناب آقای وزیر فرهنگ عرض کنم که دانشجوین با تصدیق وزارت فرهنگ دانشمند نمی شوند باید توجه بکنند بآن درسی که می خوانند تا بتوانند دانشمند بشود و برای این مملکت مفید واقع بشود جناب آقای دکتر مصدق فرمودند توجه دادند بواقعه ۱۵ اسفند که گزارش باید به مجلس برسد البته هر گزارشی که بمجلس برسد بنده هم مثل سایر آقایان استماع خواهم کرد ولی من تصور میکنم که اگر آقایان دانشجوین در کلاس درس مانده بودند و اگر مشغول درس خواندنشان بودند و اگر کلاس درس رازها نمیگردند و نمیآیند در خیابان و در جلوی مجلس تجمع و ازدحام نمیکردند آن جوان بخت بر گشته بناحق کشته نمی شد (صحیح است) این عقیده بنده است که جناب آقای وزیر فرهنگ توجه خاصی

بکنند که دانش جوین ما بدرس خواندن متوجه و متمایل بشوند و بدرس خواندن و تحصیل علم بپردازند البته کاملاً متقدم هستیم که از کلاس متوسطه بیآلادانشجوین ما از جریان مملکتی باید کاملاً مطلع باشند ولی برای اینکه از جریان مجلس شورای ملی مطلع شوند لازم نیست که حتماً چند ساعت در این مجلس حضور پیدا کنند بلکه کافی است که وقتی درس را خواندند و روان کردند آن وقت یک نظری هم بیکی از جرابه روزانه بکنند و از جریان مجلس شورا ایملی اطلاع پیدا بکنند علاوه بر این بنده نسبت به معلم هم بهمان اندازه که نسبت بدانان آموزان و دانش جوین علاقه دارم بهمان درجه هم بانها علاقه دارم زیرا که این معلمین چه در قسمت ابتدائی که متصدی پرورش فکر و تربیت اطفال خردسال هستند چه بالاتر که استاد باشند که بتربیت بزرگترها میپردازند ولی بدینخانه در مملکت ما یکمدهای هستند که از ایجاد اختلاف و از ایجاد دوئیت استفاده میکنند یعنی شخصیت آنها روی همین جریان سیر میکنند و ترقی و تمالی خودشان را روی این می دانند که بیآیند زمین این دو دسته نه هر کدام یک وظیفه بسیار عالی در پرورش مملکت در پرورش نسل این مملکت دارند ایجاد اختلاف کرده باشند و من یقین دارم که طبقه روشنفکران ایران هیچوقت بین خودشان هیچ اختلاف و مشاجراتی نیست فقط همین عده اشخاص ماجراجو هستند که بمقصد بنده آنها را می شود یارازیت جامعه نام نهاد و فاسد هستند و باید جلوی آنها را گرفت مثلاً خدمت آقای وزیر فرهنگ عرض می کنم که چندین مرتبه با این که من بانها نصیحت کردم مهربانانه باز ایجاد دوئیت و ایجاد اختلاف میکنند یکی را میگویند استاد است یکی را میگویند فرهنگی است این حرفها چیست همه اهل این مملکت هستند هیچوقت مملکت ایران باتحاد و اتفاق و یگانگی بآن اندازه ای که امروز احتیاج دارد نداشته است (صحیح است) بسیار فرمایش صحیحی آقای شریعت زاده نماینده محترم مازندران فرمودند و حقیقتاً هیچ انتظاری مانماید داشته باشیم جز اینکه جامعه ایران از هر طبقه که هستند مخصوصاً فرهنگیان و از هر طبقه که باشند باید دست اتحاد و اتفاق بهم بدهند (صحیح است) این است که بنده از جناب آقای وزیر فرهنگ تمنی میکنم که توجهی باین یارازیت های اجتماعی که عرض کردم نفرمائید و حتماً هم نخواهند کرد برای اینکه ایشان توجهشان بی اندازه باین مطالب زیادتر است از دیگران . بنده یک مطلبی را در جزو یاد داشتهایم گذاشته بودم که امروز صحبت بکنیم و البته خیلی مختصر عرض خواهم کرد که باعث ملالت آقایان نشود و آن مسئله خیلی مهمی است که امروز ما بآن دست بگر بیان هستیم و هر فردی از افراد مملکت را که شما نگاه بکنید گرفتار و مبتلای باین موضوع است و آن این نکته است که جراسطح زندگی این مملکت این اندازه بالاست و باین نمی آید و یک وضعیت عادی برای افراد این مملکت فراهم نمیشود مطابق آماری که بنده مطالعه کرده ام امروز وضع زندگی ما من حیث المجموع اگر با ۱۳۱۹ مقایسه بکنیم ۹ برابر و اگر با قبل از شهریور مقایسه بکنیم ۶ برابر زندگی گرانتر شده است خوب شما یک کارمندی را که بنده بطور مکرر اینجا عرض کرده ام که باو ده روز از یکماه را حقوق میدهید اگر بهترین قوانین را هم تصویب بکنید وقتی برای اجرا بیک اشخاصی بدهید که حقوق آنها را تامین نکرده اید ممکن نیست که ما بتوانیم حسن عمل را از آن اشخاص انتظار داشته باشیم بقیه دارد

سواد فرمان های یونی
دائر بان تصاب آقای نخست وزیر و هیئت وزیران

جناب آقای ابراهیم حکیمی
نظر بکمال اعتماد و اطمینانیکه بمراتب کاردانی و کفایت و دولخواهی شما حاصل است بموجب این دستخط مقام نخست وزیری را بشما محول و مقرر میداریم که در تعیین هیئت وزیران مطالعه نموده نتیجه را هر چه زودتر به اطلاع ما برسانید . ۱۳ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب غلامحسین رهنما را بسمت وزارت فرهنگ منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید .

کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب دکتر اسمعیل مرزبان را بسمت وزارت بهداشت منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید .

کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب ابراهیم زند را بسمت وزارت جنگ منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید .

کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب حسنعلی کمال هدایت را بسمت وزیر مشاور منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید . نماینده کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب نصرالله خلعت بری را بسمت وزارت کشاورزی منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید . کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب انوشیروان سپهبدی را بسمت وزارت امور خارجه منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید . کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب نادر آراسته را بسمت وزارت راه منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید . کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب ابوالقاسم نجم را بسمت وزارت بازرگانی و پیشه و هنر منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید . نماینده کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

نظر به پیشنهاد جناب ابراهیم حکیمی نخست وزیر بموجب این دستخط جناب اللهیار صالح را بسمت وزارت دادگستری منصوب و مقرر میداریم بانجام وظایف محوله اقدام نماید . کاخ مرمر ۲۷ اردیبهشت ۱۳۲۴

که پیشوای اجتماع بوده اند ما نمیتوانیم محصلین بگوئیم آقا شما حق اجتماع ندارید . البته بین استادان هم پیدا میشوند که تابع اصول این دستگاه های فرهنگی نیستند . دستگاه وقتی میگویم البته منظورم معلمین و اشخاص جزء نیست وقتی که من دستگاه میگویم منظورم آن کسانی هستند که بایستی دستگاه فرهنگی را اداره کنند ، اصولاً فرهنگ ما خوب اداره نمیشود وقتی که یک معلم آزادخواه و یک معلم دمکرات باشند و از آزادی صحبت بکنند بسا میگویند برو درست را بده شاگردت را خوب تربیت کن این شاگردی که تربیت میشود طبق گفته یکی از فیلسوفهای یونان هر شاگردی باید در یک علم بخصوص متخصص باشد و از علوم دیگر تا حدی اطلاع داشته باشد و باید خشک و جامد باشد بنظر من نهضت محصلین و نهضت معلمین مایه افتخار ملی است هیچوقت . بنظر من مملکت نیست اما اغتشاش و شلوغی بجز چیز دیگری است تمام ممالک دنیا را که می بینیم همه شان برای آزادی خون ریخته اند و زحمت کشیده اند . آزادی را که ما و مسلمانی با شغاس نداده اند این پیش آمده همیشه می کند چیز های دیگری می دانم که گمان میکنم لازم است یادآوری کنم بصورت کلی اینطور است در یک شهری فرض کنید رئیس فرهنگ یک حرفی که میزند تنها مثل رئیس پلیس مثلا بتمام میگوید که شما حق ندارید فلان حرف را بزنید یا اینکه محصلین وقتی که یک صحبتی می کنند یا شکایتی میکنند میگویند که تو حق شکایت نداری حتی شنیده که چندی قبل در بانک کشاورزی گفته اند و هیئت عامه دستور داده است که کارمندان اصولاً حق شکایت کردن ندارند و هر کس شکایت کرد باید اخراج شود اخیراً هم یک عهده را با این اسم اخراج کرده اند آیا اصول پلیسی در دولت هم رسوخ کرده است ؟ من از آقای حکیمی می پرسم آیا شما قادر هستید عقیده دارید که این رژیم این بساطی را که اسسش را دمکراسی گذاشته اند عملاً از این قبیل عناصری که بر علیه دمکراسی کار میکنند تصفیه کنید من می بینم که در هر گرام دولت آقای حکیمی این نکات پیدا گفته نشده است و از این لحاظ است که ما مخالف با دولت و این پرگرام دولت هستیم . دیگر چیزی که تا بحال نگفته ایم این است که دنیا روز بروز رو بترقی می رود امروز از فلان گفته از هنگری گرفته ، از فرانسه گرفته تمام خائنین را دارند دار میزنند ، قوانین مضره را لغو میکنند ما میدانیم یک مقدار از قوانینی در دوره دیکتاتوری وضع شده است که با اصول و قوانین مشروطه وفق نمی دهد و ما باید این قوانین مضره را لغو کنیم و نسخ کنیم مثلا در تمام ممالک دیگر تمام احزاب و اجتماعات آزادانه حرفشان را میزنند و می نویسند ما یک قوانین سیاسی داریم که صددرصد برخلاف اصول مشروطه است که اینها در دوره رضا شاه تصویب شده است مخصوصاً قانون تیرماه ۱۳۰۱ که این قبیل قوانین بر علیه اصول مشروطه است و باید لغو شود و قانون احزاب باید بیشتر روی مشروطیت و دمکراسی وضع شود (جمال امامی - قوانین مراعات هم بشود) البته مراعات هم بشود . دیگر یک چیز دیگری که در اطناش مختصری میخوانم صحبت کنم این حکومت نظامی است هر کس میدانم حکومت نظامی را وضع میکنند برای حفظ اساس مشروطه و آزادی نه برای اختناق آزادی .

دنيا برای آزادی آمد و جنگید و جنگ تمام شد ولی ما هنوز حکومت نظامی داریم برای چه داریم؟ بنظر بنده از روز اولی که این حکومت نظامی تأسیس شد برای اختناق آزادی بود و با بقانون تأسیس حکومت نظامی لغو بشود من عداالتاً صحبت هایم را تمام میکنم و در خانه میخوانم بگویم که در عرض سه سال ونیم اخیر ملت ایران ثابت کرد که ملت زنده است و برای حق خودش مبارزه میکند و دمکراسی در این مملکت دارد توت پیدا میکند و مردم حق خودشان را خواهند گرفت بچه معنی ؟ باین معنی که ما می آئیم این جا میگوئیم تعصیر یا مجلس بود یا با دولت بودیم منظور همان تلف میشود ولی عملاً نتیجه ای برای اصلاح مملکت گرفته نمیشود و این دستگاهی که ما میگوئیم باید اصلاح شود این دستگاه یکی از مابین خود مجلس شورای ملی است موقعی وضع این مملکت خوب میشود که خود اهالی جم شوند و قدرت و نیروی ملی را تشکیل بدهند و جهت واحد ملی تشکیل بدهند و خودشان مقدرات خودشان را دست بگیرند یعنی تا وقتی که تشکیلات احزاب درست نشود کارها درست نمیشود احزاب هم فرق نمیکند درست باید تمام احزاب باشد از محافظه کار ، از محافظه کار آزادخواه ، چپ و راست همه باید باشند این علامت دمکراسی است (حاذقی - ولی بشرطی که همه دیگر را نکشند) این حرف صحیح است و این حرف را عملاً حزب توده ثابت کرده است و ثابت کرده است همیشه که طرفدار آزاد است و این شایعاتی است که شما میخواهید صحبت کنید و من مجبورم این صحبت کنم اولاً تصدیق میفرمایید یک حزبی که دستگاه حاکمه (بعضی از نمایندگان - اکثریت نیست) (نایب رئیس - آقای یوز رضا تشریف نیرید اکثریت نیست)

(در این موقع چند نفر از آقایان نمایندگان وارد شدند و عهده برای مذاکره کافی شد)

اوانسیان - یک حزبی که دستگاه حاکمه به علیه آن مبارزه کرد حزب توده بود ما چسرا علاقه زیادی به آزادی داریم برای اینکه عدای که در حزب توده جمع شده است از همه احزاب بیشتر است ولی هیچوقت با زور و جفا و فحاشی کاری نمیکند و میدانند که کاری باین ترتیب پیشرفت نمیکند و دلیلش هم این است که در این مدت که از طرف حزب توده نمایشات داده شد . در این نمایشات که شاید در چهل ، پنجاه شهر از اصفهان گرفته ، برد گرفته تبریز گرفته نمایشات داده شد این طبقه ای را که بعضی عملشان را نمی پسندند طوری رفتار کردند که ثابت کرده اند خیلی منظم هستند و ابداً طرفدار اغتشاش نیستند حتی از اسلامبول وقتو اینکار که راهبور میکنند بیست هزار پنج هزار توی آنها البته روشنفکر هم خیلی هست و اینها ثابت کردند که خیلی طرفدار نظم هستند در صورتیکه در اسلامبول طلا ریخته میوه های خیلی خوب هم آنجا بر است که اینکار گران شاید در سال یک دانه از آنرا نمی خوردند ولی اینکار گران نگاه نمیکند و با کمال آرامش عبور میکنند یک نفر کارگر را میزنند که یک انگشت خود را از دست داده آمد شکایت کرد بعد گفت لازم است که این کار این است که یک نفر از نمایندگان کارگران باید برود از ارباب تقاضی بکند که یک مبلغی

برای جبران این انگشت بدهد چون هنوز قوانین ما از انگشت بریده دفاع نمیکند بعد گفت نمی ارزد باینکه بت نماینده کارگر برود از دیگری خواهش بکند من خیلی خوشم آمد از این کارگری که گرفته است و انگشت خودش را هم از دست داده است و حاضر نیست که کسی برای او برود خواهش بکند ما جداً مخالف اغتشاش و فحاشی و این چیزها هستیم و گمان نمی کنم که دیگر اینجا لازم باشد که صحبت بشود و تکرار بشود (عاشمی - صحیح است) دیگر اینکه در اول ماه مه و روز جشن پیروزی طبقات ستم دیده این کشور نمایش دادند و نظر خودشان را گفتند اول ماه مه یک روزی است در عین حال ملی و در عین حال بین المللی ، ملی از این جهت است که در هر جا که کارگر هست این جشن کارگری است . در ایران هم سابقه دارد وقتی که من خودم شاگرد مدرسه بودم در بیست و پنج سال قبل در مشهد در گروه های اطراف مشهد ، در تبریز در تهران و در شهرهای دیگر این جشن را همیشه میکردند . در خانه می خواستم یک چیزی بگویم بنظر من تمام این کارها اصلاح می شود از یک راه فقط . آن فقط موقعی میشود که تمام مردم ایران تشکیلات بدهند و مبارزه بکنند و حق خودشان را بگیرند اما اگر یک روزی چنانکه گفتیم برای اصلاح مملکت لازم شد که یک عده را مجازات کنند و دار بزنند البته اشخاصی را که طبق همین قوانین مملکت ما مجرم هستند مملکت را غارت کردند مسموم کردند دستشان آلوده بخون است این عده را اگر روزی بدار بزنند این هیچ بعال مملکت مضر نیست و بهتر است از این وضعی که فعلاً ما داریم مردم تلف میشوند و نسل کم میشود کدامیک از نمایندگان میتوانند بیایند اینجا پشت تریبون بگویند که سزما زیاد میشود یعنی احصائیه کامل ما میرساند که در این کشور سزما روز بروز زیاد میشود و اتفاقاً برعکس است چندی قبل یک احصائیه از شیراز در دست آقای دکتر کشاورز دیدم که میرساند نسل کم می شود در شیراز (فرمند - از تریبون کشیدند است که نسل کم میشود) بله آقا یک هشتت هم این است و علت های دیگر هم دارد حالا که ما میخواهیم اوضاع را اصلاح کنیم برای اینکه صد ها هزار نفر از راه فقر و بیچارگی و گرسنگی نمرند بکنند بیست سی نفر کردن کلفت را دار بزنیم تا بقیه راحت بشوند (پوررضا - مکر دیوان بلخ است ؟) نه ، مطابق قانون .

نایب رئیس - آقای ایکیچیان

ایکیچیان - در این موقع که برنامه دولت مطرح است و مجلس شورای ملی میخواهد زمام امور کشور را در این روزهای تاریخی که جنگ عالم سوز اروپا با فتح و پیروزی کامل متفقین ما خاتمه یافته و ستاره صبح از افق طالع گشته است بدست آقای حکیمی نخست وزیر و دولت جدید بسیار با و تصویب برنامه دولت مقدرات امور کشور و مسئولیت تام و تمام آن را بعهده ایشان واگذار نماید لازم میدانم که در این موضوع نظریات خود را بر عرض آقایان معترم برسانم :

آقای نخست وزیر در جلسه علنی روز یکشنبه بیست و سوم اردی بهشت ماه بیاناتی فرمودند و برنامه دولت را تقدیم مجلس شورای ملی نمودند . گرچه از مندرجات برنامه مقصود دولت کامل روشن نیست و بیشتر به مراعات هم حزبی شباهت دارد و کرات عملاً هم دیده شده هر دولتی که روی کار

آمده و با گنجانیدن مواد بیشتری برنامه خود را بصوب مجلس رسانیده پس از آنکه شروع بکار نموده اند . هیچیک از آن مواد و حرفها لباس عمل بخود نبوشیده است ، اکنون هم که آقای حکیمی نخست وزیر فعلی در چنین موقع باریک و مهم دولتی تشکیل داده و خودشان هم در رأس آن فراز دارند تصور نمیرود که بتوانند کوچکترین نفعی در راه اصلاحات کشور و سعادت ملت بردارند زیرا بصورتیکه در ضمن بیانات خود اظهار داشتند (جمعی از نمایندگان - شما که موافق بودید) صبر کنید موافقت هم خواهیم کرد مدتی است از مشاغل دولتی کنار بود . و وارد در جریان سیاست جهان فعلی نمیشاید بلکه از نظر کهرات سن و فرسودگی قوای روحی و جسمی چگونه میتواند در این موقع باریک کشتی طوفان زده کشور را که بیک سلسله عذیبات مبتد خستگی ناپذیر احتیاج دارد بساحل نجات برساند ، حسن ظن آقایان نمایندگان در باره انتخاب ایشان بجا و بنده هم ششم ایشان هیچگونه اعتراضی ندارم اما زمامداری ایشان و عهده دار شدن مسئولیت این بار سنگین را ما فوق قدرت و طاقت ایشان میدانم بجای اینکه در اوضاع اقتصادی کشور و حال کارگران بهرودی حاصل شود بیم آن خواهد رفت که فقر و فلاکت و بیکاری صد در صد بیش از این دامن گیر جامعه بوده و چرخهای اقتصادی کشور مزیداً هلی ماسبق دچار بطور جریان و وقفه گردد خوبست آقای نخست وزیر خودشان در این موقع باریک و در مسئولیت در اطراف اظهارات بنده تضاد کرده و از پذیرفتن مسئولیت این بار سنگین کناره گیری نمایند تا این حسن ظن آقایان و عموم بدون این که بفاصله کمی بواسطه عدم موفقیت در پیشرفت کار از بین برود بر فرار و جاویدان بماند (در این موقع عهده برای مذاکره کافی نبود و بعد کافی شد) آقای نخست وزیر جناب عالی صرف نظر از بیست و نه وزارت و بیست و نه وزارت کشور را هم عهده خود گرفته اید در صورتیکه بیست و نه وزارت کشور حائز نهایت اهمیت بوده و در این موقع این وزارتخانه بفعالت و صرف وقت بیشتری احتیاج دارد و انجام این عمل را نیز از قوه جناب عالی خارج میدانم علاوه وزیرت و تلگراف راه هم تعیین معرفی فرموده اید این عمل نیز موجب نگرانی است زیرا در کشور ما اینغیر از این اشخاص کسی دیگری بوجود خواهد آمد که انتظار بیداشتن آنها را داریم بیست و نه وزارت کشور و بیست و تلگراف معرفی کنید چون حالات تلگرافات بواسطه بیست و نه محمولات سنی هم بواسطه همکاری ارسال میشود (خنه نمایندگان) میخواهیم بدانیم که وزیر جدید در این مورد اصلاحاتی را قائل خواهند شد یا نه ؟ علاوه بر این فعلاً ۴ نفر از وزراء در خارج کشور بوده و با عدم تأییل خود را اعلام داشته اند در واقع میتوان گفت از ۱۴ نفر وزراء فقط هشت نفر حاضر خدمت هستند آیا این کابینه ناقص سوار میتوان کاری از پیش برد (پوررضا - آقا شما موافقتی با مخالف ؟) صبر کنید آقا موافقت هم میرسد

موضوع دیگری که در درجه اول دولت باید مطلع نظر و مورد کمال توجه قرار دهد این است که نسبت بوضع کنونی آذربایجان توجه خاصی مبذول داشته و عریاض را بنظر دقت مطالعه فرموده و اقدام نمایند زیرا مدت های مدید است هر دولتی که روی کار آمده و زمام امور کشور را بدست گرفته کوچکترین

توجهی نسبت بآذربایجان ننموده در صورتی که آذربایجان یکی از ایالات مهم و حاصلخیز ایران بشمار میرود و اکنون بطور کلی دچار بحران اقتصادی و بیکاری شده و اغلب کارخانجات آن تعطیل نموده و عده زیادی از کارگران بیکار و سرگردان مانده اند باوصف این حال مأمورین مالیات بردارند نتیجه طرز عمل بسیار خشن و اجرای قانون مالیات بردارند که تصویب آن کار نا صواب بوده گویا در آن موقع با مقتضیات جنگ وضع شده و جز فلج کردن چرخهای اقتصادی کشور فایده نشده و حالاً بمناسبت اختتام جنگ مستلزم اصلاحات ضروری است مردم را دچار فشار و زحمت بیشتری نموده اند با اینکه کرات اهالی آذربایجان مخصوصاً تبریز در این باب به آقایان نمایندگان و وزارت دارائی شکایت نموده اند مع التأسف اقدامات آقایان نمایندگان بلا اثر و عقیم مانده و از طرف دولت ابداً عطف توجه نشده و تمامی طبقات تجار و کسبه و اصناف و صاحبان سهام کارخانجات و شرکتها از بین میروند و چنانکه آقایان اطلاع دارند بیکانه محصول آذربایجان خشکبار است امیرار معاش عده زیادی از اهالی آن سرزمین منحصر باین کالا میباشد و در حقیقت یکی از اقلام مهم صادراتی کشور محسوب میگردد و او دراز سوء سیاست دولت با داشتن بیکانه خریدار این کالای صادرات در انبارها متراکم و در شرف پوسیدن و ضایع شدن است و دولت تاکنون در این باب توجهی ننکرده است و لازم است که برای فروش این کالای صادراتی دولت هر چه رودت راه ملی پیدا کند تا در این معاش عده کثیری آذربایجان که مورتی نموده باشد و از خسارت اقتصادی کشور جلو گیری شود ساختمان راه آهن نمایین میانه و تبریز که بیشتر از بیست و چهار فرسخ نیست تقص نمائند و کارخانهای قالی باقی یکی بعد از دیگری تعطیل نموده کارگزارانش بیکار مانده اند و معدن مس سونگون از سباران که سابقاً عده زیادی کارگر مشغول کار بودند فعلاً بجات و قفه مانده و کارگزارانش بیکار مانده اند از بهاری و فرهنگ نیز در تبریز و شهر های دیگر آذربایجان فقط اسمی بیشتر نیست در قضیات و دهات هم ابداً وجود ندارد استاندار و فرماندار و شه دار تبریز و فرماندار بعضی شهر های آذربایجان مدتی است بدون جهت مرکز اجضار شده (دکتر مجتهدی - جهت بوده است) و تاکنون اجازه مراجعت به محل مأموریت ایشان داده نشده و با مأمور دیگری بعوض آنها تعیین واعزام نکرده اند و اهالی بدون سرپرست بوده و تمامی کار ها را که مانده است و اغلب ادارات دولتی دچار هرج و مرج است وضع شهرستانی تبریز ابدار ضایعش نیست بواسطه ضعف قوه قضائی کسی صاحب و مالک حقوق خود نمیشاید شهرداری تبریز هیچ گونه اصلاحاتی بعمل نیاورده و اهالی عموماً دچار بلائی بی آبی هستند و دولتهای وقت همواره وعده های دروغ برای تهیه آب تبریز داده اند مع التأسف تاکنون اقداماتی نشده است کنافات شهر با اندازه ای است که فصل زمستان از کثرت گلولای و در فصل تابستان از فرط گرما غبار وقت و آمد در داخل شهر مشکل است چون بودجه شهرداری باندازه ناچیز میباشد که بعقود مستخدمین خود شهر داری تکا قسوه نمی کنند کجا مانده که آبادی

و عمران شهر . موضوع دیگر بخش سبکار و توتون آذربایجان است در اثر اقدامات مفرضه بعضی ها که آلت انتقاداتی دوره پشاورده فرض می کنند اداره بخش سبکار مرکز بشرکتی که طبق مقررات دولتی با سرمایه شش میلیون ریال تأسیس شده داده و هر روز بهانه ای امروز و فردا نموده و اهالی آذربایجان از این قسوه هم خیلی در مضیقه میباشد رفتار مأمورین نظام وظیفه با اندازه ای ننگ آرد و غیر قابل تحمل است که زبان از گفتارش عاجز است و خیابانهای شهر تبریز تا کون اسفالت نشده با همان خرابی باقی است آذربایجان تقریباً یک چهارم نفوس ایران را تشکیل میدهد انتظار دارند که دولت هر چه زود تر بقاضای ایشان ترتیب اثر داده و برای راحتی اهالی و عمران و آبادی آن سامان اقدام مؤثری بعمل بیارند تا برای بیکاران کار پیدا شده و این بحران اقتصادی که هم اکنون در آذربایجان حکم فرماست خاتمه داده شود و بهتر است که دولت مدتی درآمد حاصله آذربایجان را از انتقال آن بطهران صرف نظر نموده و برای عمران و آبادی و رفع احتیاجات آن استان صرف نماید تا احتیاجات آذربایجان تامین شود (فرهودی - باید بگیرد که خرج کند)

اگر آقای حکیمی در مجلس شورای ملی متعهد باشند که تقاضای آذربایجان را عاجلاً عملی نمایند بنده با کابینه ایشان موافق بوده و رأی خواهم داد .

نایب رئیس - آقای کرگانی

کرگانی - مخالفت بنده برای شخصیت آقای حکیم الملک نبوده چون باین وضعیت فعلی و باین هیئت دولت امیدوار نیستم نواقص کشور اصلاح شود بنده شخصاً بجانب آقای حکیم الملک رادت دارم چونکه از ابتدای دوره شده یعنی از بدو ورود به مرکز تا بحال مختصر آشنائی پیدا کرده ام که یک نفر از وزراء سابق و رجال محترم و فعال و وطن پرست میباشد اظهارات بنده از روی تظاهر نیست زیرا که خودشان چله دارند ، بدوام حق جل جلاله بجانب ایشان توفیق اعطا فرماید که به مدستی و همفکری آقایان نمایندگان و همکاران خود دولت ایشان خدمات برجسته بکشور نموده و اسم نیکی در تاریخ یادگار بگذراند .

باری عرض بنده راجع بامنیت و فرهنگ است البته دولت خیلی مایل است که امورات فرهنگی بطور خوبی اصلاح و توسعه پیدا کند . چنانکه جناب آقای صدیق وزیر سابق فرهنگ یکروز نمایندگان کلیه ایلات را خواستند در این خصوص مذاکرات مفصل بعمل آمد برای اجرای این منظور ماده به ماده پرسش هایی فرمودند مبنی بر این که فرهنگ جامعی در ایلات دارد شود :

خلاصه در این مسافرت بدست کارگان با آن که در اول وقت خیلی ناام بود آقای مظفر بخرد رئیس فرهنگ کارگان از لحاظ داشتن علاقه فرهنگ از آمدن میان ایلات خودداری نکرده خوشبختانه باتفاق ایشان در تمام دشت نقطه بنقطه حتی بریز هم رفته آنچه شایسته و لازم بود برای پیشرفت فرهنگ با اهالی از ایشان وعده نصایح بعمل آمد ، ایلات ترا که فوق العاده با اشتیاق استقبال کردند بلکه از انتظار ما زیاد تر شوق و ذوق دارند فقط از معالین بی ایقاعت و از بی تربیتی اطفال عدم رضایت داشتند . دلیل می آوردم که چرا اخلاق رفتار

شاگرد مدرسه که شش دلاس ابتدائی پانته بلکه ۱۱ کلاس درس خوانده موجب عدم رضایت اولیایان بشود چنانکه باشخاص بزرگ وحتى بیسر و مدار خود احترام نمیکنند زیرا از شخص تحصیل کرد بالاتر از اینها انتظار داریم نمای ما این است که باطفال مسا تربیت جامع مؤثرتری بدهند یعنی معلم متدین که از هر حیث خوب باشد انتخاب نمایند که سرمشق حسن اخلاق و رفتار اطفال مابشود .

باری بنده در این خصوص تقاضای خود را بوزارت فرهنگ گزارش میدهم و از جناب وزیر فرهنگ تمنا دارم توجه کامل فرمائید رضایات اهالی را جلب نموده که در آینه اشخاص وطن پرست متدین خدمتگذار دولت و ملت در نتیجه این تحصیلات پیدا شود . البته آقایان نمایندگان مجتهد و اولیاء دولت و اشخاص فاضلتر از بنده بهتر میدانند که از دانش و فرهنگ هر چه تعریف و توصیف نمایم کم است . مخصوصاً در این زمان که سبک علم و هنر ندارد عدمش بهتر از وجود است زیرا که داشتن علم و هنر است که بشر را باعلا درجه ترقی میرساند . بخدمت الله در این زمان در کشور ما اشخاصی هستند که دارای علم و هنرند ولی با اینحال دولت آنطوریکه برای فرهنگ اقدام لازم است نمیکند چونکه ما امروزه هر چه داریم باید برای فرهنگ خرج نمایم . یک ثلث بودجه کشور هزینه ارتش می شود با این وصف امنیت نداریم . عقیده بنده اینست که همان خرج را برای مصرف فرهنگ نمایم که توسعه و پیشرفت تامی حاصل کند . وقتیکه فرهنگ ما تکمیل شد البته ارتش هم تکمیل می شود و امنیت از هر حیث برقرار و کلیه نواقص مرتفع خواهد شد .

عرض دیگر بنده راجع به امنیت است . در این مسافرت اخیر که وارد بندر شاه شدم کلبه روسای ایلات جعفریای با اصلاح استقبال کرده بودند ضمناً شکایت و داد و فریاد از عدم امنیت داشتند و همچنین کلبه ایلات اعم از هر طایفه انداختن امنیت نگه آن بودند که در واقع تا بحال چنین نا امنی در آنجا دیده نشده بود چونکه سابقاً کلبه امنیت شده مقصود مفسدین و سارقین بردن اغنامه و احشام و این قبیل چیزها بود ولی این دفعه عدم امنیت کار را چنانی رسانیده بود که شب و روز توی خانه مردم بطور آشکار رفته و اظهار میکردند که هزار یا دوهزار تومان بدهید اگر ندهید شمارا میکشیم مردم هم برای حفظ جان خود می دادند .

حتی بعد از ورود بنده هم این اتفاق چند مرتبه برای مردم واقع شد که امید بجان خودشان نداشتند .

نداشتن امنیت از عدم ایاق زاندار می معل است . مسلم است مفسدین و سارقین وقتیکه ببینند کسی مانع از شراکت آنها نیست خورده خورده شراکت آنها بزرگتر میشود . بالاخره اقداماتی که بعمل آمد . روسای ایلات را دیده با نهایت شهامت با کمک نظامیان اتحاد جماهیر شوروی اشرار را قلع و قمع کرد چندانکه از آنها هم عودت کردند مابقی هم تسلیم شده اسلحه شان را تحویل داده و منقرض ذرع و زراعت گردیدند .

حال در عرض آنکه دولت در یادش خدمات ندیده که بدون خسارت این نا امنی بزرگ مرتفع و خاتمه یافته اظهار رضایت فرماید بعضی از روزنامه ها که فکرشان کوچک است بدون غور در اطراف کار برخلاف انتشار میدهند که محمد گرگانی اسلحه تقسیم میکند و تحریک ایجاد اغتشاش می نماید .

نتیجه این قبیل انتشارات خالی از صحت چنین معلوم است که خود این روزنامه ها عرض مخصوصی و سیاستی دارند چونکه عقاید بنده با عملیات یکی بوده و مکرر امتحان خود را بدولت نشان داده و میدهم که ظاهر ساز نیستم . با این تفصیل قدر دانی نشنیده برعکس انتشارات برخلاف که در جراید درج میکنند می بینم اما کارمندان وظیفه شناس دولت متفق اتحاد جماهیر شوروی از این اقدامات وطن پرستی این جانب و کسان بنده اظهار قدر دانی فرمودند .

بنده از دولت تقاضای اسلحه نکرده بودم که گرفته بمرده بدم بلکه همانطور که عرض شد اسلحه اشرار را گرفته و تسلیم نموده و تعجب میکنم که روزنامه ظفر چطور آشکارا توهمین وارد میکند باین معنی که گرگانی مشمول بخش اسلحه و تحریکات ارتجاعی میباشد . البته تصدیق میفرمائید که این توهمین را فقط تنها بنده وارد نیآورده بلکه بدولت خودمان و بدولت مسایه اتحاد جماهیر شوروی هم وارد میکنند زیرا که بنده کارخانه اسلحه سازی ندارم اگر چنین عملی کرده باشم ایستی اسلحه با ادوات متشعه خود پانزدهم آوردم اتحاد جماهیر شوروی گرفته و بمرده داده باشم . تعجب این جا است که دولت چرا این قبیل انتشارات برصحت که معنیش غرض سیاست و هوچی گیری را میباشد تعقیب نمیکنند .

خلاصه اگر بگوفت خدای بخدا راسته تقاضای اسلحه کنیم آنهم صلاح و خیریت کشور را می بینم . چنانکه قبلاً امتحان خود را بدولت در ملت داده و چند مرتبه اسلحه گرفته و کارهای برجسته را انجام داده که یکی در قسمت آنرا برای استحضار رسم اولیای دولت و نمایندگان ملت میرساند .

در موقع اغتشاش و جنگ جنیدخان حسب الامر اعلیحضرت سابق مرحوم تیمور شاه وزیر دربار وقت بنده دستور دادند برای کمک فکری فرمانده تیپ و قلع و قمع جنید خان بدشت گرگان بروید . عرض کردم بشرط آنکه فرمانده تیپ دستم و فرمانده که نظریات بنده هم دخل باشد قبول فرمودند و آقای فلسفی شمام و کمال گرگان هستند گوش بدهید) فرمانده تیپ هم آنطور که لازم بود دستور دادند . سپس موقع زمستان در هر ای سرد با هزاران مشت و زحمت زیاد وارد گنبدکاووس شده دیدم فرمانده تیپ کلبه روسای ایلات را احضار کرده بصورت اینک آنها با آدمهای جنید که بمیان ایلات آمده مردم را غارت میکردند هدست میباشند میخواستند تحت نظر بگیرند . بنده به مانده تیپ که جناب آقای سرتیپ زاهدی بودند عرض کردم که خوب است عوض تحت نظر گرفتن ایشان اسلحه بدهید من خودم ضامن میشوم که وقتی که آنها مسلح شدند یک نفر از اعمال و آدمهای جنیدخان باقی نماند . ایشان هم تقاضای بنده را قبول فرمودند از آن ساعتی که با آنها اسلحه دادند ده روز طول نکشید که جنید و اتباعش فراری و بلغناستان رفتند و همین طور در دوره هشتم و کبیل نبودیم یک اغتشاش در دشت بعد آمد

آقای سرهنگ حکیمی که فرمانده تیپ و حکومت نظامی بودند بنده را خواست و فرمودند که بدون اینکه سرو صدائی بلند شود بچه وسیله باید رفیع اغتشاش گردد اظهار کردم متون کشیدن و سرو صدای شدن گذشته از آنکه طولانی میشود بلاوه خسارت زیاد وارد میشود بایستی که بیک عده ترا که اسلحه بدهیم

که خودشان مثل جنگ و دعوای ترکمنی اشرار را تعقیب کنند که باسرع وقت نتیجه حاصل شود . چون ایشان هم شخص سیاستمداری بودند پیشنهاد بنده را قبول فرموده فوراً ترتیب ارتدادند . در مقابل خود بنده مخصوصاً باسب سوار شدم برای تسلیم و تصایح اشرار در ظرف ۲۴ ساعت ۳۶ فرسخ راه را طی کرده و اشخاصیکه از اول بهرامی بنده آمده بودند با آنکه اسب سوار قبایلی بودند خسته شده و طاقت نیآورده بین راه مانند سپس از محل دیگر بهرامی گرفتیم . این طاقت و توانائی که در آن روز از بنده ظاهر شد فقط مقاومت اسب سواری بنده بوده که از هر حیث اسب درجه اول بود بهر حال هر کجا که لازم بود رفتم و اقدامات و تصایح لازمه را کردم خلاصه ده روز طول نکشید آن اشرار قلع و قمع شدند . بعد از طرف دولت دوزخ سرهنگ برای بازرس این پیش آمد بدشت گرگان آمدند که یکی از آنها آقای سرهنگ شاه قلی بودند وقتی که عملیات بنده را مشاهده فرمودند اظهار کردند خوب شد که شما در این دوره وکیل نبودید زیرا که اگر در تهران بودید کسی نبود که این اقدام و عملیات را بنمایند .

قسمت دیگر را بح بنده و وظیفه بود که ایلات از دادن سر باز خودداری میکردند . وضعت بدشت برای این پیش آمد حلی بد شده بود . همانطور که عرض کردم چون آقای سرهنگ حکیمی مرد کاری بسیار از روی فکر اصلاح الطلب بود ندو وسیله دفتر مخصوص شاهنشاهی بنده را خواستند که شش ماه در دشت گرگان مانده با روسای اول همد ست شده بهر وسایل بود ملت را تشویق کرده برای دادن نظام مقدس وظیفه راضی کردم و الا ممکن بود به متواضعه مشهد متدین پیش آمد بدی ایجاد شود . البته تصدیق میفرمائید و آنچه پیش آمد در اسان و ریختن خون مردمانی گناه از عدم لیاقت مأمورین و روسای محل بوزیر اگر نمایندگان خراسان را بشهد احضار میکردند این و تأیید پیش نیامد چونکه آن نمایندگان سیاست ایام را در دست داشتند بهر وسیله ای بود مردم را قانع و از خون ریزی جلو گیری میفرمودند . خلاصه مقصود اینست که هر وقت هر کجا امنیت سلب میشود از کارمندان دولت ایجاد میشود همین طور تل و غارت در ولایات در سال گذشته از قبیل شاهرود و کاشان و سایر جا های دیگر که از آفتاب روشنتر و لازم بتذکر نیست

باز به عرض میکنم عدم امنیت را غالباً مأمورین و کارمندان دولت ایجاد میکنند که در این خصوص عریضی دارم آن این است بعد از پیش آمد شهریور ۱۳۲۰ امنیت حوزه گرگان و دشت گرگان بصورت محفوظ ماند که جناب مرحوم فروغی نخست وزیر وقت از بنده و جمیع اهالی آنجا اظهار تشکر فرمودند و نیز فرمودند که در این موقع بایستی تمام افراد کشور برای حفظ امنیت سعی باشد بنده جواباً بان مرحوم عرض کردم بیست سال است داغ سیاست هستم با اخلاق و رفتار مأمورین و کارمندان ادارات دولت کاملاً آشنا میشوم اگر کارمندان دولت صالح باشند و مردم را اذیت نکنند شخصاً از هر جهت امنیت آن محل را عهده دار میشوم آن مرحوم عریض بنده را تصدیق کرده فرمودند ما هم سعی میکنیم که کارمندان و مأمورین صالح و خوب باشند و شمام برای حفظ امنیت سعی باشید باری بطوری که عرض کردم امنیت دشت گرگان تاکنون محفوظ بوده و آن هم از اصلاح

سال اول - شماره ۲۹

و نجابت ملت تراکم است . متنا سفاهه مدنی است از تراکم حوزه بجنورد شکایت متواتر تلگرافاً و کتیباً که بمعنی به دفتر مخصوص شاهنشاهی و مجلس شورایی نخست وزیر و غیره بوده رسیده تمام حاکمی از عملیات ناشایسته و خلاف قانون نظامی ها و ظلم و ستم آنها با اهالی است و گویا تاکنون دولت اقدام مؤثری در این خصوص ننموده اموال و اشیاء و جوهری که با زور از اهالی گرفته اند بصاحبانش پس نداده بنده تاکنون از رفتار و عملیات زشت شرم آور مأمورین دولت در مقابل نمایندگان محترم مجلس خودداری ننمودم و اظهار تکریم ولی چون تعدیات آنها از حد گذشته و بمصلحتی دست زده اند لذا در حضور نمایندگان محترم بسع دولت میرسانم اگر پیش آمدی شود مسئول خود دولت است نه ملت .

یکی از اشخاصی که تعدیات زیادی به مرده نموده (سروان حمیدی نام است) (یکی از نمایندگان کمی ۲) سروان حمیدی که با کلمه سر باز در میان ایلات بمنظور جمع آوری اسلحه رفته و تولید اغتشاش نموده و مردم را چاقول و غارت کرده عرض شخص مذکور جمع آوری اسلحه نبوده که باین عنوان در میان ایلات رفته بلکه فکری دیگری داشته بعرض آقایان میرسانم از وجوه و کوسفتند و قالی که مشربالیه از قریه های مختلف گرفته با ذکر اسامی معین و معلول:

- ۱- از قریه نخردلی هزارها (مربع) قالی و ۲۰ (دوبست) رس کوسفند
- ۲- از قریه دویس هشت هزار تومان وجه نقد
- ۳- از طایفه گرگز دوهزار تومان وجه نقد
- ۴- از حصارچه و بچه دره پنج تخته قالی عبارت از صد و پنجاه (مربع)

۵- از قریه طالار صد (مربع) قالی و همچنین (سروان شریف زاده) که کلاتر غلامان (درمر مر میباشد) از ملامراد نام یکمشت تومان وجه و بمساحت صدیا (مربع) قالی گرفته است . و نیز در قریه مذکور سرهنگ قهرمانی نام بعنوان اخذ مالکانه از اهالی مطالبه مالکانه نموده که بدون جهت آقایان مأمورین میروند اسباب اذیت و خسارت رعیت بی چاره را فراهم می آورند .

(آقای هزیر شما وزیر دارائی هستید گوش بدهید) اولاً کاپه اهالی نامبرده خورد مالک هستند و هفتصد سال است که اجداداً ویداً بید متصرف بوده و میباشد . فقط در زمان شاه سابق اجباراً آجوهی بعنوان مالکانه از آنها دریافت میداشتند که آنهم مطلب معلوم و لازم بتذکر و تکرار نیست تا بنیاً کلبه مالکین آن حوزه عریضه بدادگاه مربوطه در موعد مقرر داده که اکنون در جریان است و تکلیف قطعی معلوم خواهد شد و تا تعیین تکلیف قطعی دولت تباستی عملیات زمان قبل از شهریور ۱۳۲۰ را تکرار نماید .

ملت از رویه و طرز رفتار مأمورین دولت نگرانند . بجای آنکه سیاستمداران و زمامداران کشور در مقابل تعدیات گذشته با مردم مظلوم بهربانی رفتار نمایند برعکس مردم را میرنجانند عرض دیگرم راجع به بیست رس گگی دادگاه املاک است تمنی دارم دولت دستور فرمائید هر چه زودتر املاک مردم را دانه و بیش از این مردم را سرگردان نکنند که بهانه دزدست مأمورین نالایق گردیده سوء استفاده نمایند . جناب آقای نخست وزیر خواهش میکنم توجه فرمائید من برای جناب عالی عرض می کنم . گوش بدهید .

مذاکرات مجلس

(در این موقع چون چند نفر از آقایان نمایندگان از جلسه خارج شده بودند اکثریت برای مذاکره کافی نبود)

عده از نمایندگان - عده کافی نیست تنفس داده شود

پنجم اسفندیاری - بقیه نظارات شان را فردا بفرمائید .

نایب رئیس - آقایان تشریف برده نداگر اجازه میفرمائید جلسه را بعنوان تنفس ختم کنیم (صحیح است) جلسه آتیه فردا صبح ساعت ۹ دستورم بقیه شور در برنامه دولت (صحیح است)

(در این موقع پنجاه دقیقه بعد از ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل گردید)

نایب رئیس مجلس شورای ملی ملک مدنی

اخبار مجلس

پاسخ تلگراف تسلیم

آقای رئیس مجلس شورای ملی

مجلس جمهور آمریکا

جناب آقای طباطبائی - رئیس مجلس شورای ملی ایران . آقای رئیس محترم مجلس . اجازه میخواهم تشکرات صمیمانه خود را به آن جناب و به مجلس شورای ملی ایران توسط آن جناب در باره تسلیتی که بح بقوت مرحوم فرانکلن روزولت اظهار فرموده بودید تقدیم کنم با احترامات رئیس مجلس جمهوری متحده آمریکا .

سام ریورن

گزارش کمیسیون عرایش و مرخصی مجلس شورای ملی

کمیسیون عرایش و مرخصی در این هفته نیز روهای شنبه ۲۲ و سه شنبه ۲۴ و پنجشنبه ۲۷ اردی بهشت بریاست آقای مجدعلی امام جمعه شیراز و سایر آقایان در ساعت ۸ صبح تشکیل و بتعداد دویست و سی و هفت پرک عرایش رسیده گی بوزارت - خانهای مربوطه رجوع شد ضمناً (شصت) پاسخنانه مرجوعات مجلس که از وزارتخانه رسیده بود از اداره دبیرخانه قانونگذاری برای رفع نگرانی به متظلمین ابلاغ گردید جلسه آینده کما فی السابق روز شنبه ۲۴ و ۲۹ شهریور خواهد بود

شعبه دوم در ساعت ۹ صبح یکشنبه ۲۴/۲/۳۰ تشکیل و پرونده انتخابات سقر مطرح و پس از شنیدن گزارش سو کمیسیون نسبت بصحت انتخابات آن شهر و اعتبارنامه آقای محیط رای گرفته و با اکثریت تصویب گردید -

منشی شعبه دوم

ابوالفضل حادقی

کمیسیونها

روز شنبه ۲۲ اردی بهشت ۲۴ دو ساعت قبل از ظهر کمیسیون قوانین دارائی با حضور آقای معاون وزارت دارائی و مسترمانک رئیس اداره درآمدها بریاست آقای رفیع تشکیل شکایات واصله راجع بطرز وصول مالیات درآمده و من ان مالیات مطرح

چون موضوع مورد توجه واقع گردید پس از مذاکراتی سو کمیسیونی از آقایان زیر:

فاطمی - اردلان صادقی - امیر تیمور - دکتر آقایی - انتخاب شده با حضور نمایندگان وزارت دارائی در قانون و آئین نامه آن تجدید نظر نموده نتیجه را بکمیسیون دارائی اطلاع دهند و ضمناً مقرر شد سو کمیسیون مزبور روز دوشنبه ۲۴ اردی بهشت دو قبل از ظهر تشکیل شود

غائبین با اجازه - آقاییان - دکتر شفیق - مرید قوامی - کاذبی - دهستانی - معمل - رئیس اداره کمیسیونها

وزارت دارائی

۳۷۰۲ **تصویبنامه** ۲۴۲۲
هیئت وزیران در جلسه بیست و پنجم اردی بهشت ماه ۱۳۲۴ بنا بر پیشنهاد شاهی جناب آقای وزیر دارائی تصویب نمودند :

جناب آقای حسنعلی هدایت وزیر مشاور جناب آقای دکتر مرزبان وزیر بهداشت و جناب آقای هزیر وزیر دارائی به سمت نمایندگی دولت در مجمع عمومی عادی صاحبان سهام بانک ملی ایران که بموجب ماده (۷) اساسنامه بانک مزبور مقرر است حاضر شوند . تصویبنامه در دفتر نخست وزیر است

۱۵۸۳ - م - **نخست وزیر**

اخبار کشور

اخبار دربار شاهنشاهی

۱ - آقای دکتر عباس نفیسی که از طرف شیر و خورشید سرخ مأمور رسیده گی بحدانته زرله گرمسار در امین بودند ساعت ۱۰ در کاخ مرمر برای عرض گزارش به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی شرفیاب شدند

۲ - ژنرال پوز ژنرال بسن و کلنل استسن افسران امریکائی که در راه آهن دولتی ایران همکاری نموده اند امروز ساعت ده و نیم در کاخ مرمر به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی شرفیاب شدند ژنرال بسن باخذ نشان مفتخر شد .

۳ - آقای وزیر مختار عراق برای اجازه مرخصی امروز ساعت ۱۱ در کاخ مرمر به پیشگاه ملوکانه شرفیاب شده و باخذ نشان مفتخر گردیدند آقای سفیر کبیر امریکا برای اجازه مرخصی امروز ساعت ده نیم صبح در کاخ اختصاصی به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی شرفیاب شدند

شبه ۱۳۲۴/۲/۲۹

۱ - روز گذشته آقای اکبر سعید ساعت ده و نیم صبح در کاخ مرمر به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی شرفیاب شدند .

۲ - روز گذشته ساعت ۴ بعد از ظهر جناب مستنطب آقای حاج میرزا احمد خراسانی در کاخ اختصاصی به پیشگاه ملوکانه شرفیاب شدند .

۳ - روز گذشته ساعت ۵ بعد از ظهر موک اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و علیا حضرت ملکه فوزیه بهلوی بیبانک ملی نزول اجلال فرموده پس از بازدید جواهرات سلطنتی بمحل ورزش بانک ملی تشریف فرما شده و آنجا افتتاح فرموده اند .

روزیکشیه سی ام اردی بهشت ۱۳۲۴

۱ - بمناسبت فوت حجة الاسلام آقای آقامیرزا مهدی خراسانی مجلس ختمی در مسجد شاه از طرف دولت منعقد بود و آقای علاء وزیر دربار شاهنشاهی

از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاهی در مجلس ختم حضور بهرسانیده و تفقدات ملوکانه را بجناب مستطاب آقای حاج آقا احمد خراسانی اخوی آن مرحوم ابلاغ نمودند.

۲- بمناسبت ورود آقای میرزا محمد رضا کفانی پسر مرحوم میرزا مهدی خراسانی به تهران آقای شکرانی عواطف ملوکانه را بایشان ابلاغ نمودند.

روز دوشنبه سی و یکم اردیبهشت ۱۳۲۴
۱- امروز ساعت ۱۱ آقای علی نصر وزیر مختار شاهنشاهی در چین در کاخ مرمر به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی تشریف حاصل نمودند.

۲- آقای سلطان العلماء زنجانی ساعت ۳ و نیم بعد از ظهر امروز در کاخ اختصاصی به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی شرفیاب شدند.

انتصابات واحکام

آقای علی هدب بختشدار دادرزن بسمت بختشدار جفتی منتقل شده اند.

آقای احمد جلیلی بختشدار جفتی بسمت بختشدار داورزن منتقل شده اند

آقای محمد مقتدر مزدهی کارمند منتظر خدمت بسمت فرمانداری شفارود منصوب شده اند

کارگزینی

آقای عزیزالله محمدزاده کارمند اداره امور شهرداریها بسمت بخش داری کیشان منصوب گردید

از طرف وزارت کشور

آقای عبد الرحیم رود بار محمدی کارمند فرمانداری تهران بسمت بختشدار علی آباد کتول منتقل شده اند

شماره ۴۵۱۸ **تغییرات** ۲۴۲۲۳
از ۱-۲۴۵۳۲ لغایت ۲۴۲۲۳

۱- آقای محمد رضا اسلامی معاون اداری دادرسی مشهد بسمت امانت دادگاه بخش فردوس

۲- آقای محمد علی شیردل معاون اداری دادرسی شهرستان تهران بسمت کارمندی علی البدل

دادگاه شهرستان شیراز

۳- جعفر افتخاری کارمند اداره نظارت بسمت کارمندی علی البدل دادگاه بخش توسرگان

۴- آقای احمد ایزد پرست بازرس شعبه اول اردبیل بسمت دادستانی شهرستان اردبیل

۵- آقای علی بلخ کارمند دادگاه املاک واگذاری ساری بسمت بازرسی دادگستری ساری

۶- تقی شیوا دادستان شهرستان اردبیل بسمت دادستانی شهرستان کاشان

۷- آقای مرتضی طبیبی دادستان شهرستان بسمت کارمندی دادگاه املاک واگذاری ساری

۸- آقای ابوالفضل گودرزی کارمند علی البدل دادگاه شهرستان تهران بسمت بازرسی شعبه ۲ دادرسی تهران

۹- آقای عبدالله کبانا داد یار دادرسی شهرستان تهران بسمت کارمند علی البدل دادگاه شهرستان تهران

۱۰- فرج الله رند بازرس دفتر بازرسی و سازمان و کلاه بسمت دادیار دادرسی تهران

۱۱- آقای باقر ثباتی بازرس شعبه ۲ دادرسی تهران بسمت بازرس دفتر بازرسی و سازمان و کلاه

۱۲- آقای موسی مجتهدی کارمند علی البدل دادگاه استان ۳ و ۴ بسمت مستشاری دادگاه استان ۳ و ۴

و تأسف آور است بعضی از انحصارات و مقررات قلمی کشور طوری دست‌وپال مرده‌را بسته‌است که فقط در این تشکیلات عده معدودی که اطلاعات و روحیه آن‌ها با این تشکیلات وفق می‌دهند مشغول کار هستند و استفاده‌های شایانی برده و میرند (صحیح است) بقیه مردم و تجار خورده پادست روی دست گذاشته و یک عمری بیهوده و با یک زندگی پرازدلت و محنت بسر می‌برند (صحیح است) و هیچ شکی در اینکار نیست که چون ۱۰ نفر منفعت می‌برند این دلیل نیست که همه استفاده می‌کنند (صحیح است) بعضی از انحصارها در نتیجه سوء عمل بصر ایران تمام شده است باید هر چه زودتر تکلیف این انحصارها را معین و تصحیح قطعی اتخاذ کنیم (صحیح است) مطلب دیگر از روزنامه که بیان است که آقای زریح به بنده عرض کرده اند - البته شاید حضرتعالی شاید خواننده باشید ولی بنده برای اطلاع و تذکر مجدداً عرض می‌کنم - در این جا دولت یک قانون جیره بندی و قوانین پیچ در پیچ انحصاری گذرانیده و تشکیلات بهن و درازای درست کرده است برای اینکه هر سالی دو کیلو شکر و ۳ متر پارچه ب مردم بدهد در صورتیکه بصدی بیست از مردم هم نرسیده است (صحیح است) و بواسطه فساد ادوات خود نتوانسته است آنرا شاید بیست درصد مردم ایران برساند ولی خرجی که برای این کار کرده است و می‌کند چقدر بوده است ؟ حالاً بنده عرض می‌کنم خرج پرستی و مخارج اداری و بهای کاغذ و چاپ و اینها تخمین زده می‌شود که جمعاً در حدود ۲۰۰ میلیون ریال میشود (اردلان - خیلی بیشتر از اینها است) (فرمند - مال تهران را می‌گیرند که ۳ متر قماش و ۲ کیلو شکر آنها بدهند و از طرف دیگر می‌گویند بودجه سیلو هر ماهی ۶ میلیون ریال و هر سالی ۷۲ میلیون ریال می‌شود و کلیه این مخارج هنوز هم در جریان است و یک دینار کم نشده است این مخارج هنگفت و این ارقام گنج کشته تماماً برای این است که ۸ درصد ملت ایران بتوانند در ماه ۱۵ ریال تفاوت هزینه داشته باشند با این حال هنوز نتوانسته اند به تمام ملت ایران برسانند - از همه بدتر این است که هنوز موفق نشده اند جیره بندی ایران را تکمیل بکنند بطوری که می‌گویند تا بحال یک میلیون و چهار صد هزار کوپن داده اند - در صورتیکه صدی سی جمعیت ایران هنوز کوپن نگرفته‌اند با این وضعیت شما چکار می‌توانید بکنید و فقط یک قسمت مردم هستند که از این موضوع استفاده می‌کنند - پس از اینکه شما تشخیص دادید که اینها بضرر ملت است باید تمام را بردارید - ملت ایران حتماً موظف نیست که خرج یک عده‌ای را بدهد و خودش از گرسنگی بمیرد - استدعا می‌کنم در این قسمت یک توجه کاملی بفرمائید - از طرفی شنبه‌ام یک سال و خورده است روابط تجاری ما با همسایه بزرگ مان دولت شوروی خوب نیست و در نتیجه چندین هزار تن خشکبار و پشم و پوست در نزد

مردم ایران باقی مانده است و صادر نشده است و مازاد محصول پنبه سال ۱۳۲۲ نیز در انبارها الکتین و رعایا دارد می‌بوسد و دولت شوروی مشغول خرید پشم و پوست از افغانستان میباشد - در صورتیکه قدر مسلم این است که بازار طبیعی مازاد محصولات ایران دولت شوروی است و همچنین بازار طبیعی از محصولات و مصنوعات شوروی کشور ایران است (صحیح است) بنا بر این لازم است دولت باین قسمت توجه خاصی مبذول و اگر سوء تفاهمی وجود دارد جدیت برنج آن کرده و ایجاد تقاضا بیشتری بین ما و شوروی شده و روابط تجاری ما بخوبی برقرار گردد (صحیح است) و از طرفی باید دولت از امتعه داخلی آنچه در خود کشور بدست می‌آید اجازه ورود از خارج راندهد (صحیح است) و الا این کارخانجاتی که با هزاران خون جگر تهیه شده و هزاران کارگر از وجود این کارخانجات امرار معاش می‌کنند از بین خواهد رفت و بذلت بیشتری دچار خواهند شد - دیگر اینکه پسانسک حکم‌آورزی در قوچان نمایندگی دارد و نمایندگی بانک خودش حق پرداخت وام ندارد درخواستهای مردم را می‌گیرد به شبهه می‌فرستد تا تصمیم بگیرند و پول پرداخت شود و این جریان کار طوری طول میکشد که تا اعلام تصمیم شبهه موقع بگذرد و کشت می‌گذرد - اهالی قوچان به شبهه بشود من هم به بانک تذکر دادم ولی بانک عذر آورد که پول ندارد در صورتیکه شنبه‌ام پولهای هنگفتی باشخاص می‌دهد در صورتی که نظر بانک مساعدت بشکاوروزان میباشد در این نوع شهرستانها که از هر نوع کمک و مساعدت محرومی و واجد است چرا خودداری می‌کنند از طرف دیگر بطوری که شنبه‌ام وضعیت کارگران بانک هم رضایت بخش نیست بیلابی بظلم رسیده که در سال ۱۳۱۹ با اینکه سرمایه آن کمتر بوده (استدعا می‌کنم در این قسمت توجه کاملی بشود) منافع آن ۳۰ میلیون ریال بوده است و تنزیل هم هشت درصد بوده ولی در سال ۱۳۲۲ با اینکه سرمایه آن زیادتر از سال ۱۳۱۹ بوده است منافعش ۳ میلیون ریال بوده است و تنزیل هم ۱۲ الی ۱۴ الی صدی بیست بوده است - حالاً من کاری باین ارقام ندارم فقط چیزی که شنبه‌ام عده‌ای از کارمندان آن جا را که از لسانیه‌های حقوق بوده‌اند بعنوان اینکه اینها در صد نیل مقام بالاتر از شغل خودشان هستند از کار برکنار کرده‌اند و این روش در تمام کارهای ما و سیره ما جاری است بنده در اروپا زرفتم ولی بطوری که شنبه‌ام در هر مؤسسه بزرگ و در هر جایی که کارهای بزرگ دارند وقتی که یک رئیس اداره‌ای دید که یک نفر زیر دست او بهتر از او کار میکند و بهتر از او می‌فهمد او را تشویق میکند و او را بجائی می‌رساند که خودش می‌خواهد ولی در ایران سیره ما اینست که وقتی که یک رئیس دید که زیر دست او لایق تر از خودش است حتی الامکان سعی می‌کند که او را از کار خارج کند (صحیح است) بنده قبل از این هم عرض کرده ام جناب

آقای حکیم‌الملک در ایران باید این فکر باشد که اشخاص را برای کار بخواهند و تا اینکه اشخاصی که لایق هستند در کار نباشند هیچکارمان درست نخواهد شد و بجائی نخواهد رسید اول باید فکر کنیم که این مرد لایق چیست بعد کار برایش درست کنیم و الا اگر ما کار اگر برای قوم و خویشانمان تهیه کنیم رضایت این است که می‌بینیم و از این بدتر خواهد شد (صحیح است) راجع به نامه در یکی از روزنامه‌های معتبر کشور از ۶۵۰ میلیون ضرر صحبت بود که وزارت پشم و پشم این ضرر را داشته است در سال گذشته بودجه کارخانه‌های قند در سال گذشته بیست ۲۵ میلیون تومان بوده است و ۲۴ هزار تن محصول حاصل داشته اند که از ۲۰ کیلو تنی ۲۰ ریال و هشت میلیون تومان میشود بنده نمیدانم این ضررها برای چیست و حالیه نمی‌دانم این ارقام تا چه اندازه صحیح است ولی فکر مسلم این است و همه میدانند که وزارت پشم و پشم بطرز خوبی اداره نمیشود مطمئن باشید که نمیشود و این خرج و مرجی که در همه جای ایران حکم فرماست در اینجا هم حکم فرماست برای اینکه کار را بکارگران ندهند و فقط بنده و بست‌ها و نظریات خصوصی و کارها باشخاص غیر صالح و لایق سپردن است بدیهی است که بجز ضرر چیز دیگری نباید انتظار داشته باشیم بطوریکه بنده اطلاع دارم یکی از مهندسان قند ساز که تعصبات او هم فقط در رشته قند سازی است از کارکنان گریز کرده است و مشغول رادیو فروشی است و محصول قند سال ۱۳۱۹ که با آن جریانی که عمل کردند ۳۵۱۶۷ تن بوده است ولی در سال ۱۳۲۲ بیست و چهار هزار تن بوده است پس نشان میدهد که هزار و صد و شصت و هفت تن کسر شده در صورتی که چنانچه کارخانه‌ها بتوانند حد اکثر ظرفیت خود کار نمایند پنجاه و پنج هزار تن محصول میدهند که نصف احتیاج کشور را فرم میکنند پس نتیجه کسر محصول قند برای چیست ؟ خیال میکنم برای اینست که از غنای کار تشویق بشود و نه کار را در کارخانجات باهش می‌بازارند و نه دست دزدان گرفته خارج میکنند و نه اشخاص لایق و صالح تشویق میشود برای نمونه دو نفره را بطور مثال برای اطلاع آقایان بمرض میرسانم البته همه آقایان شنیده‌اند دو اطراف دزدیهای خراسان صحبت از میلیونها تومان بود رئیس کارخانه آنجا یک نفر با اسم مهندس عروضی بود بازرها رفتند و عده‌ای تحت تعقیب قرار گرفتند خود این آقای مهندس هم تحت تعقیب قرار گرفته است حالاً نمیدانم مقصد بود یا خیر ولی حالاً نمیدانم وضعیت چطور شد که این پرونده را که ماند و پس از این همه اتهامات چه احتیاطاتی برایش قائل شدند این را آوردند به معاونت اداره کل قند منسوب کردند درست است که تا دادستان ادعا نامه صادر نکنند نمی‌توانند باو کار ندهند باو بایستی کار بدهند ولی این ایجاب نمیکند که یک کار مهمتری بهش بدهند

و با این وضعیت کار مملکت بجائی نمیرسد و وضعیتمان بجائی مطلوبی نخواهد رسید یک نفر از کارمندان دیگری که بنده اطلاع دارم که او هم در کارخانه قند و شکر کار میکرد این رئیس چندین آنجا است و بنده هم اطمینان دارم که این شخص صالح و مخالف دزدی است - رؤسای ادارات و کارخانجات آنجا محصول خراسان را بیست هزار تن چندین پیش‌بینی کردند ولی چون این شخص اطلاعاتی داشت و نظارش دزدی نبود یا هر چه بود این برای وضعیتی که خودش میداندست چهل هزار تن چندین پیش‌بینی کرده و بعداً در نتیجه جمع‌آوری محصول ثابت شد که حق با او بوده است و محصولات چندین آنجا از جهل هزارتن متجاوز بود و بنده خواهم نتیجه کار و جریان امور کشور را خدمتتان عرض کنم و البته از بی بینی این شخص به ملت ایران و کشور ایران منفعت رسید ولی آمدند این را برایش چکار کردند او را از کار برکنار کردند و گفتند چون شما پیش‌بینی صحیح کردید یعنی مطابق میل ما بود باید بروید شیراز و آقایان امیر تیمور هم گویا اطلاعی در این خصوص داشته باشند ولی بالاخره بوسیله ای برگشت بمحل مأموریتش مقصود عرض بنده این است که وضعیت تمام ادارات که ما ملاحظه بفرمائید از این فراتر است و راجع به نامه ۶ برنامه که راجع بکارگران وزارت معین در اینجا الی آخر نوشته‌اند این را بنده راجع بیک مطلبی است در احیو وضعیت در جزی که می‌خواهم بمرض برسانم راجع بوضعیت کارگران که معلوم است زندگانی آنها غیر قابل تحمل و رضایت بخش نیست و نمیدانم دان محترم فراموش کرده‌ام در این خصوص مشروحاً بیاناتی فرمودند و امیدوارم دولت توجه خواهد کرد ولی راجع بزاد معین در جزی و کشاورزان می‌خواهم وضعیت اسفناک تقریباً بیست هزار خانوار در جزی و عده قوچانی را بمرض برسانم آریکه زمینهای در جزی را مشروب میکنند از کوه‌های اطراف با جگربران سرچشمه می‌گیرند و در سالهای گذشته که میشد گند چهارصد سال یا بعد سال است اهالی که آنجا بودند از این آب و زمین استفاده کرده‌اند ولی ظاهراً نمیدانم چطور بود که اسم این اهالی در جزی آب و زمین آن جا را از خودشان می‌دانستند همیشه بآبی آنجا علاقمنند بودند و اخیراً در چند سال پیش یعنی در زمان دیکتاتور دودره رضا شاه یهلوی این را آوردند در مقابل املاک آقای ناصر قشقائی و گذار کردند بایشان البته اهالی در جزی چون از این قسمت استفاده میکردند یک قدری نگران شدند از این قسمت ولی بنده نمیدانم چطور شد که این املاک را برای آستانه خریدند و مردم هم که در تمام این مدت در آنجا مشغول باغداری و وضعیت خودشان بودند اینها را آمدند و با اسم آستانه در آنجا جلو گیری کردند و بنا آستانه قدس ب مردم آب ندادند در نتیجه باغات مردم خشک شد و ۲۰ هزار خانوار در جزی از هستی محروم شدند و حالیه حضرتعالی می‌خواهید

برای زاد معین حقیقه خدمت بکنید و یک کاری انجام بدهید و این وصیتی را که مردم در مدت قرن‌ها از آن زمین و از آن آب استفاده کرد - اند و حالیه بنام وقف با آستان قدس هستی مردم را از بین برده اند من این را خواشم می‌کنم از پیش گاه‌عالیه حضرت همایونی تقاضا بکنید که اجازه بدهند این هزارا بخود مردم باقتضا بفرشند که مردم علاقه مند بشوند یک منطقه مرزی که مردم در آنجا هستند باید یکقطعه زمین در دست داشته باشند در آنجا در یک منطقه ای که باید بیشتر به آن توجه بشود آیا ممکن است تصور بشود مردم حق نداشته باشند که آب برای خوردن داشته باشند یک تیکه زمین داشته باشند مشروب کنند و این خوب نیست و بجائی نخواهد رسید و این را خواستم که در این قسمت یک توجه کاملی بفرمائید مطلبی هم می‌خواستم راجع بعوزده انتخاباتی خودم عرض کنم راجع بفقوچان و در تمام این مدتیکه پانزده ماه است بنده در اینجا بودم ۰۰۰۰

نایب رئیس - آقا تامل بفرمائید جلسه از اکثریت افتاد

رحیمیان - مختصر است ولی اگر جلسه ختم بشود بهتر است بقیه را فردا عرض میکنم

نایب رئیس - بفرمائید آقا عده کافی شد

رحیمیان - بنده الان جناب آقای حکیم‌الملک مدت پانزده ماه است که در اینجا هستم راجع ببهاداری و فرهنگ آنجا اقدامات زیادی کرده‌ام حتی تذکر دادم که آقا آنجا جمعیتی است در حدود دوستان پنجاه هزار نفر و منطقه مرزی است و این چطور میشود که در یک چنین منطقه‌ای شما یک بیمارستان نداشته باشید و فرهنگ آنجا و شهرستان در جزی که جمعیت آنجا تقریباً سیصدوسی هزار نفر است بودجه فرهنگ آنجا تقریباً صد خورده‌ای هزار تومان است در صورتیکه از نظر سیاست و مصلحت و زبان چون اهالی آنجا کردی حرف می‌زنند مهم بود عطف توجهی بود ولی متأسفانه توجه کامل نشد و نه بیمارستانه‌ای در آنجا ساخته شد و نه بودجه فرهنگ آنجا اضافه شد و وضعیت آنجا هم بطور باقی است و این را تقاضا میکنم از جناب آقای وزیر فرهنگ که در این قسمت توجه کاملی بکنند آقای وزیر بهاداری هم چون در آنجا دو بیمارستانه نام تمام بوده و نفول داده اند که مخارج آنجا در بودجه سال ۱۳۲۴ تأمین شود این را عملی کنید و یکی هم آقای دکتر رادمش در دو جلسه پیش راجع بایلات و عشایر صحبت میکردند و البته ایلات و عشایری هم در خراسان وجود دارد و بنده افتخاراً نماینده گی ایل زعفرانلو را دارم (صحیح است) و تا بحال چندین مرتبه اتفاق افتاده است که از مردم اسلحه گرفتند و گذشته از اینکه از مردم اسلحه گرفتند و مردم را دچار زحمت نموده و پول گرفتند و چگونگی را هم در جلسه ۱۱۷ تاریخ ۱۹ فروردین ۱۳۲۴ بمرض مجلس شورایملی رسانیده‌ام و می‌خواستم فقط این تذکر

را بدهم که ایلات و عشایر خراسان نه اسلحه‌ای دارند هیچ ابداً و در تمام مواقع کاملاً مطیع نظر دولت و قوانین هستند و حتی یک نفر یاسبان در این دوره یک نفر از متنفذین آنها را گرفته است و توقیف کرده است -

هاشمی - آقای طوسی پیشنهاد ختم جلسه را فرموده‌اند

نایب رئیس - اگر اجازه فرمائید جلسه را بتوانم تنفس ختم میکنم جلسه آتیه روز شنبه ساعت ۹ صبح (صحیح است)

طوسی - ساعت ۹ صبح ولی هر روز یک ساعت بظهر جلسه تشکیل بشود و آقایان دیر تشریف می‌آورند

(در این موقع چهل دقیقه بعد از ظهر جلسه بعنوان تنفس تعطیل گردید)

تصحیح

در شماره ۸۱ روزنامه رسمی مورخه پنجشنبه سوم خرداد در صفحه ۳۲۲ من بیانات آقای دکتر کشاورز سزر آخر ستون اول و سزر اول ستون دوم به طریق ذیل اصلاح میشود

« آقای فرمودی و آقای مرآت شاهدند اشخاصی که کتاب مینوشتند مجبور بودند حتماً در اول کتاب نام رضاشاه را بنویسند»

اخبار مجلس

گزارش کمیسیون عرایض و مرخصی

کمیسیون عرایض و مرخصی در این هفته نیز روزهای شنبه ۲۹ اردیبهشت و پنجشنبه ۳ خرداد ۳۲۴ بریاست آقای محمد علی امام جمعه شیراز و سایر آقایان در ساعت ۸ صبح تشکیل و بتعداد ۱۳۸ برك عرایض رسیدگی و بوزارت خانه های مربوطه رجوع شد ضمناً ۷۰ باسئامه مرجوعات بمجلس را که از وزارتخانه‌ها رسیده بود از اداره دبیر خانه قانونگذاری برای رفع نگرانی بمتظلمین ابلاغ گردید جلسه آینده کماقی اسبق روز شنبه ه خرداد خواهد بود

رئیس اداره دبیر خانه مجلس شورای ملی

کمیسیون بودجه

روز چهار شنبه دوم خرداد ۱۳۲۴ ساعت پنج ونیم بعد از ظهر کمیسیون بودجه با حضور نماینده وزارت جنگ و ریاست آقای ملک مدنی تشکیل مرا له وزارت دارایی بیوست صورت ۱۴۶ قلم در دو سابق وزارت جنگ که مبلغ آ بالغ بر چهار میلیون و پانصد و بیست و سه هزار و پانصد و بیست و شش ریال میباشد مطرح و در نتیجه با پرداخت آنها بر طبق قانون پنجم بهمن ۲۳ موافقت بعمل آمده مقرر گردید نظریه کمیسیون بودجه بدولت ابلاغ شود

رئیس اداره کمیسیونها

اخبار کشور

۱- مطابق وقتیکه قبلا تعیین شده بود روز پنج شنبه ۳۲۴۳۳۳ ساعت ۱۰ آقای سفیر کبیر ترکیه در کاخ گلستان استوارنامه های خود را به پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاهی تقدیم نمودند . در این مراسم آقایان وزیر دربار شاهنشاهی وزیر امور خارجه و رؤسای کشوری و لشگری دربار شاهنشاهی حضور داشتند .

۲- روز پنجشنبه ۳۲۴۳۳۳ ساعت ۱۱ اعلیحضرت همایون شاهنشاهی برای افتتاح دستگاه تلگراف و تلفون بیسیم و بازدید انبارهای یادگان مرکز به قیصرآباد تشریف فرما شدند .

۳- ساعت ۵ بعد از ظهر روز پنجشنبه ۳۲۴۳۳۳ آقای سفیر کبیر ترکیه در کاخ مرمر حضور بهم رسانیده دفتر مخصوص علیاحضرت ملکه نوز به پهلوی را امضاء نمودند .

۴- بمناسبت عید ملی جمهوری آرژانتین که مصادف با روز جمعه چهارم خرداد است تلگراف شادباشی از طرف اعلیحضرت همایون شاهنشاهی بعنوان رئیس ملت آرژانتین مخابره گردید .

اصلاح آئین نامه قانون ثبت

تبصره ۱ - ماده ۱۲۰ آئین نامه قانون ثبت بطریق زیر اصلاح میشود .

تبصره ۱ - در مواردیکه مالک بعقت فقدان سند مالکیت تقاضای صدور المثنی سند مالکیت مینماید باینستى طریق از بین رفتن سند مالکیت را کتباً با اداره ثبت اعلام و کسانی که از جریان امر مستحضرنه معرفی شوند اداره ثبت پس از انجام تحقیقات لازمه از مطلقین در ظرف ده روز باید مراتب را به ثبت تقاضای بوسیله یکی از جرایم کثیر الا انتشار در سه نوبت هر یک در روز یکمرتبه آگهی و در صورتی که تازه روز پس از انتشار آخرین آگهی اظهاری نسبت بملک مورد آگهی نرسیده بدادن سند مالکیت اقدام نمائید در آگهی فوق مراتب زیر باید قید شود :

۱ - اسم و نام خانوادگی مالک ۲ - شماره پلاک و محل وقوع ملک ۳ - خلاصه دعوی فقدان سند مالکیت ۴ - معاملاتی که طبق حکایت سند ثبتی و اظهار مالک در سند مالکیت نوشته شده ۵ - تذکر اینکه هر کس نسبت بملک مورد آگهی هرگونه معامله کرده

باشد که در قسمت ۴ ذکر نشده است در ظرف دو ماه از تاریخ انتشار اولین آگهی با اداره ثبت مراجعه و سند خود را ابراز دارد .

م - ۱۷۹۷

وزیر دادگستری

شماره ۴۰۰/۲۱۶ بخشنامه ۲۴۲۲۶

بکلیه ادارات و دوائر ثبت مرکز

و شهرستانها

بموجب این دستور از تاریخ اول خردادماه ۳۲۴ شعبه ثبت کلیه بیکان از لحاظ مقتضیات عملی به دایره تبدیل و از ثبت اراک تفکیک و بهائیت کل رابطه مستقیم خواهد داشت .

م - ۱۷۹۶

وزیر دادگستری

چاپخانه مجلس